

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Právní podmínky tržního hospodářství

Jan Grubner

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jan Grubner

Provoz a ekonomika

Název práce

Právní podmínky tržního hospodářství

Název anglicky

Legal preconditions of the market economy

Cíle práce

Bakalářská práce předloží přehled podmínek a popisu právního prostředí, které umožňuje svobodně podnikat.

Cílem práce je zhodnotit, zda jsou právní podmínky pro podnikání v České republice příznivé a zda je tržní hospodářství z legislativního hlediska řádně ošetřeno.

Tohoto cíle chce autor dosáhnout naplněním těchto dílčích cílů:

1. Analýzou podmínek a právních forem podnikání
2. Pomocí komparace s podmínkami podnikání jiné země
3. Zjistit pohled na podmínky mezi podnikateli pomocí sociologického výzkumu

Metodika

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Hlavními metodami teoretické části bude popis (přehled právních předpisů a jejich hlavních částí, které se vztahují k podnikání); součástí popisu bude zvl. definice trhu, jeho historie v ČR a aktuální stav;

dále analýza právní úpravy podnikání, komparace (porovnání naší úpravy a zdejší fungování trhu s obdobným tržním prostředím v zahraničí)

a také metoda kompilace: zvl. rešerše a citace z použité literatury a legislativy.

Hlavní metoda praktické části bude zpracována formou dotazníkového šetření a jeho vyhodnocení, zvl. bude zaměřena na sociologický výzkum

Při tvorbě dotazníku a zjišťování empirických dat využije autor konzultací s odborníky z katedry statistiky a katedry humanitních věd (sociologický výzkum) na PEF ČZU.

Autor bude zkoumat problém zejména pomocí: odborné literatury, právních předpisů a na zjištěných empirických datech.

Doporučený rozsah práce

30 – 40

Klíčová slova

trh, podnikání, ekonomika, legislativa, veřejná správa, daně, financování

Doporučené zdroje informací

Pelc V. Pelech P. Zákon o daních z příjmů s komentářem 2015. ANAG. Olomouc 2015
Zákon č.2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích
zákon 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže
zákon 455/1991 Sb., živnostenský zákon
zákon 586/1992 Sb. o daních z příjmu

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Eva Kadlecová

Garantující pracoviště

Katedra práva

Konzultant

odborní pedagogiční pracovníci PEF ČZU z kateder humanitních věd a statistiky

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2015

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 03. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Právní podmínky tržního hospodářství" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 11.3.2016

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval JUDr. Evě Kadlecové za cenné rady a vstřícné jednání při zpracování této bakalářské práce. Dále děkuji rodině a přátelům za podporu během celého studia.

Právní podmínky tržního hospodářství

Souhrn

Práce popisuje a zkoumá tržní hospodářství a všechny právní formy podnikání v České republice z hlediska vhodnosti pro zřízení závodu. Nejdříve je definováno tržní hospodářství a následně popsány právní formy podnikání. Dále dochází ke komparaci s jiným tržním prostředím. Pro tento účel bylo vybráno tržní hospodářství Německa, respektive jeho právní formy podnikání. Z této komparace vyplynulo, že i když německý právní systém nabízí jiné, v určitém pohledu výhodnější, formy podnikání, nepředstavuje Německo natolik lákavou nabídku, aby se podnikatelé rozhodli namísto pro český trh, pro ten německý. Pro zajímavost jsou ještě v práci popsány okrajově podmínky v tzv. daňových rájích Evropy, které by mohly být pro podnikatele daleko zajímavější.

Celkový pohled na věc samotných podnikatelů pak přináší praktická část práce, která formou sociologického výzkumu, který probíhal dotazníkovým šetřením, zjišťuje, jak se na podmínky podnikání v České republice dívají a jak je vnímají. Výsledek šetření ukázal, že podnikatelé hodnotí podmínky pro podnikání v České republice jako relativně příznivé, dobře právně ošetřené a zároveň pro ně srozumitelné.

Klíčová slova: trh, podnikání, právní formy podnikání, ekonomika, legislativa, financování, veřejná správa, ochrana tržního hospodářství, právní formy podnikání v Německu

Legal preconditions of the market economy

Summary

The work describes and examines market economy and all legal forms of doing business in the Czech Republic in terms of suitability to set up a business. At first the market economy is defined and legal forms of business are described afterwards. There is also a comparison with other market environments. The market economy system in Germany has been chosen for these purposes. It follows from this comparison that although the German legal system offers other forms of business, which may seem more advantageous in some terms, Germany does not represent an offer attractive enough for businessman to decide for the German market instead of the Czech one. In the work, there is also a brief description of the conditions in European tax havens, which may be much more interesting for businessman.

The practical part of the work was carried out in a form of sociological research using questionnaires as the main tool. It focuses on the Czech businessmen's views of the business conditions and environment in the Czech Republic. The research showed that the businessmen consider the business conditions in the Czech Republic to be relatively favourable, legally well-based and intelligible at the same time.

Keywords: market, business, legal forms of business, economy, legislation, financing, public administration, protection of market economy, legal forms of business in Germany

Obsah

1 Úvod.....	11
1.1 Cíl práce	12
1.2 Metodika	12
2 Trh a tržní systém	14
2.1 Předpoklady tržního systému	15
2.1.1 Volný pohyb cen	16
2.1.2 Volná konkurence	16
2.1.3 Soukromé vlastnictví zdrojů	17
2.2 Historický vývoj tržního hospodářství České republiky	17
2.2.1 Období světových válek.....	17
2.2.2 Poválečný vývoj tržního hospodářství	18
2.2.3 Pád komunismu a samostatná Česká republika	19
2.3 Ochrana tržního hospodářství	21
2.3.1 Pojem a systém soutěžního práva	21
2.3.2 Kartelové právo.....	22
2.3.3 Nekalá soutěž	22
3 Právní formy podnikání	24
3.1 Živnostenské podnikání	24
3.1.1 Živnost	24
3.1.1.1 Vznik a zánik živnosti	25
3.1.1.2 Ohlašovací živnosti	26
3.1.1.3 Koncesované živnosti.....	27
3.2 Právní formy společného podnikání.....	28
3.2.1 Smluvní formy společného podnikání	28
3.2.2 Korporace, Fundace	28
3.2.2.1 Spolek, ústav, fundace	28
3.2.2.2 Státní podnik.....	29
3.2.3 Obchodní korporace.....	30
3.2.3.1 Obchodní společnosti	31
3.2.3.2 Družstva.....	39
3.2.3.3 Nové formy obchodních společností	41
3.3 Zvláštní formy podnikání	42
3.3.1 Banky a spořitelny	42
3.3.2 Český rozhlas	43

3.3.3	Česká televize	44
3.3.4	Formy podnikání na základě jiného než živnostenského zákona	45
3.3.4.1	Činnost lékařů, zubních lékařů, farmaceutů a jiných nelékařských zdravotnických pracovníků a činnost veterinárních lékařů	45
3.3.4.2	Činnost advokátů, notářů, soudních exekutorů, patentových zástupců a dalších	45
3.3.4.3	Zisk z pronájmu nemovitého majetku	45
3.3.4.4	Zemědělské podnikání	45
3.3.4.5	Tvůrčí činnost	46
4	Právní formy podnikání v Německu	47
4.1	Offene Handelsgesellschaft (OHG) – Veřejná obchodní společnost	47
4.2	Kommanditgesellschaft (KG) – Komanditní společnost	47
4.3	Aktiengesellschaft (AG) – Akciová společnost	48
4.4	Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH) – Společnost s ručením omezeným	48
4.5	Kleinunternehmer – Malý živnostenský podnik	49
4.6	Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR)	49
4.7	Gesellschaft mit beschränkter Haftung und Complementär Kommanditgesellschaft (GmbH Co. KG)	49
4.8	Komparace	50
5	Vlastní práce	51
5.1	Základní informace	51
5.2	Výše správních poplatků při zakládání podniků či živností	53
5.3	Spokojenost s výší výdajů na dodržení právních předpisů během podnikání ..	54
5.4	Srozumitelnost právních předpisů týkajících se podnikání	55
5.5	Vědomosti úředníků a jejich ochota pomoci	56
5.6	Vývoj právních předpisů v oblasti podnikání za posledních 5 let	57
5.7	Změny právních předpisů navrhované podnikateli	58
5.8	Názor podnikatelů na návrh zákona o elektronické evidenci tržeb	59
5.9	Vliv schválení zákona o elektronické evidenci tržeb na pokračování podnikání	60
5.10	Úvaha nad změnou sídla firmy do jiného státu	61
5.11	Zhodnocení výsledků dotazníku	62
6	Závěr	63
	Seznam použitých zdrojů	65
	Knížní prameny	65
	Legislativa	65

Internetové zdroje	66
Seznam obrázků	68
Seznam grafů	68
Přílohy	69

1 Úvod

Vzhledem k vývoji podnikání v České republice za poslední roky a chystaným změnám v legislativě, bylo téma právních podmínek tržního hospodářství zajímavou volbou.

Svobodné podnikání je v České republice zajištěno článkem 26 Listiny základních práv a svobod. V minulém roce tohoto práva využilo o 19 tisíc podnikatelů více než v roce 2014, přičemž jejich počet vzrostl na 991 tisíc. Počet podnikatelů v předešlých letech (před rokem 2015) neměl vždy vzrůstající tendenci. Naopak, od roku 2011 do roku 2014 jejich počet vždy klesal.

Práce je rozdělena na dvě části. Na teoretickou, která je popsána v druhé až čtvrté kapitole, a na praktickou, kterou tvoří kapitola pátá.

Teoretická část začíná druhou kapitolou, ve které je popsán trh a tržní systém České republiky, jeho předpoklady, historický vývoj od dob světových válek až po pád komunismu, a v neposlední řadě kapitola řeší ochranu tržního hospodářství.

Třetí kapitola je nejrozsáhlejší částí celé práce. Jejím obsahem je charakteristika všech právních forem podnikání, ze kterých mohou podnikatelé v České republice volit. Zahrnuje rovněž zvláštní formy podnikání, mezi které patří například činnost bank či spořitelny, Český rozhlas, nebo svobodná povolání.

Čtvrtá kapitola slouží především pro srovnání možností českých podnikatelů s možnostmi podnikatelů v jiném státě. Pro tento účel bylo vybráno Německo, jako zástupce vyspělé evropské ekonomiky. Kapitola zároveň povrchově popisuje možnosti, které poskytují tzv. daňové ráje Evropy.

Pátá kapitola představuje praktickou část práce. Tato část obsahuje zpracování výsledků dotazníku, který je zaměřen na zkoumání právního prostředí v oblasti podnikání v České republice. Výsledky jsou zpracovány pomocí grafů a zároveň jsou slovně ohodnoceny. Cílem tohoto dotazníku je určit, zda jsou právní předpisy České republiky pro podnikatele příznivé.

Na základě zjištěných poznatků byl zpracován závěr, ve kterém jsou zhodnoceny výsledky práce.

1.1 Cíl práce

Cílem práce „Právní podmínky tržního hospodářství“ je na základě analýzy právních forem podnikání, jejich následné komparace s tržním prostředím Německa a v neposlední řadě sociologického výzkumu zhodnotit, zda jsou právní podmínky pro podnikání v České republice příznivé.

1.2 Metodika

Bakalářská práce se zaměřuje převážně na právní charakteristiku oblasti podnikání. Je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou.

Teoretická část využívá z metodologického hlediska převážně popis, a to v případě druhé a třetí kapitoly. V této části byly uplatněny publikace J. Urbana, Z. Švarce, J. Srpové a V. Řehoře, S. Černé I. Štenglové a I. Pelikánové; fakta z internetových zdrojů a především platné a účinné zákony České republiky.

Druhá kapitola se věnuje popisu trhu a tržního systému jako takového. Na začátku jsou specifikovány jeho předpoklady, tedy volný pohyb cen, volná konkurence a soukromé vlastnictví. Dále se kapitola věnuje historickému vývoji tržního hospodářství a to od dob světových válek až po pád komunismu v České republice. Na závěr kapitoly je popsána, velmi důležitá, ochrana tržního hospodářství.

Ve třetí kapitole jsou pak charakterizovány všechny právní formy podnikání, které v České republice existují. Kapitola začíná živnostenským podnikáním, které je nejběžnější formou podnikání v ČR. Dále jsou uvedeny právní formy společného podnikání a nakonec zvláštní formy podnikání.

Čtvrtá kapitola zprvu popisuje právní formy podnikání v Německu a následně je komparuje s těmi v České republice. Okrajově jsou také pro srovnání uvedeny podmínky podnikání v daňových rájích Evropy.

Poslední, pátá, kapitola představuje analýzu pomocí sociologického výzkumu, který byl prováděn dotazníkovou metodou. Výzkum byl zaměřen na podnikatele, kteří v rámci dotazníku hodnotili podmínky podnikání v České republice. Na základě tohoto výzkumu bylo vytvořeno dílčí zhodnocení výsledků pomocí grafů a slovního hodnocení.

V závěru práce došlo k sumarizaci klíčových poznatků zjištěných v průběhu zpracování práce a jejich zhodnocení.

2 Trh a tržní systém

Trh bychom mohli obecně definovat jako mechanismus, jehož prostřednictvím se kupující a prodávající střetávají, aby určili cenu zboží a množství, které se nakoupí a prodá.¹ V tomto případě se jedná o tzv. dovolený neboli relevantní trh, nikoliv o trh šedé nebo černé ekonomiky, který je často za hranou zákona. Trh je většinou vymežován ve dvou pojetích – v užším a širším.

V tom užším pojetí je trhem míněno především místo a nástroj pro směnu zboží a služeb, kde kupující tvoří poptávkovou stranu trhu, a prodávající stranu nabídkovou. Mezi těmito stranami pak dochází k dobrovolné směně, která je „neviditelně“ řízena cenou². Tržní ekonomika je tedy tvořena podniky a spotřebiteli, kteří chtějí zlepšit svou ekonomickou situaci.³ Trhy můžeme dělit více způsoby dle různých faktorů. Jednou z možností je dělba na trhy výrobků a služeb, trhy výrobních faktorů a finanční trhy. Tyto se dají ještě dále dělit.⁴ Další dělení se řídí organizovaností trhu, resp. do jaké míry je obchodování na trhu řízeno určitými pravidly. V rámci tohoto dělení existují trhy organizované a neorganizované. Mezi organizované patří zejména burzy, kde je předem určeno, kdo může vstoupit, jaké informace o svém produktu musí podat, jak vytvořit cenu apod.⁵

V širším pojetí se pak trh chápe jako nástroj zajišťující alokaci zdrojů, tedy nástroj jejich rozdělování. Širší pojetí trhu by se dalo spojit s pojmem tržní systém – jde především o to, co vyrábět, jak to vyrábět a pro koho to vyrábět. Charakteristickou vlastností tržního systému je, že se řídí sám, neboť to, co ho ovlivňuje, jsou ceny a ceny vznikají právě na trhu.⁶

Cena, důležitý pojem, který je s trhem a tržním systémem neodlučně spjat. Cena, jak již bylo uvedeno výše, řídí tržní systém. Na trhu je vše nějak ohodnoceno, má svou cenu. Ta se řídí především poptávkou. Čím více je zboží (nebo služba) na trhu žádáno, tím vyšší hodnotu získává. Zároveň jde o signál výrobcí, aby navýšil produkci toho daného statku. U služeb platí to samé. Pokud je určitá profese více žádána, vzroste její hodnota – tedy

¹ SAMUELSON P.A., NORDHAUS W.D. *Ekonomie*. Praha: NS Svoboda, 2010, str.27

² Pojem *cena* viz níže.

³ URBAN J.: *Teorie národního hospodářství*, Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, str.80-81

⁴ Trhy výrobků a služeb se dají dále dělit podle druhu statků např. na trh s potravinami, trh spotřebního zboží atd. Trhy výrobních faktorů na trh práce, kapitálu a přírodních zdrojů. Finanční trh na peněžní trh, trh finančního kapitálu a devizní trh. (viz pozn. 3, str.81)

⁵ URBAN J.: *Teorie národního hospodářství*. 3., Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, str.81

⁶ URBAN J.: *Teorie národního hospodářství*. 3., Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, str.82

hodinová sazba za odvedenou práci. Důležitou rolí cen je udržování rovnováhy poptávky a nabídky na trhu.⁷ Pokles cen, nebo naopak jejich růst, ovlivňuje produkci a zároveň chování spotřebitelů na trhu.⁸

Jak bylo uvedeno výše, trh řeší tři hlavní ekonomické otázky: **co, jak a pro koho vyrábět**. Co se má vyrábět je určováno spotřebiteli, kteří se každý den rozhodují o tom, co koupit a co ne. Firmy jsou při produkci motivovány ziskem (snaží se samozřejmě, aby byl čistý zisk co největší – tedy vyrábět s co nejnižšími náklady a co nejvyšší prodejní cenou). Jak zboží vyrábět mezi sebou určují jednotliví výrobci. Konkurence mezi nimi je nutí k vylepšování technologií, které snižují náklady na výrobu a posouvají tak podnikatele kupředu. Pro koho se vyrábí, určují příjmy spotřebitelů (nejedná se pouze o mzdu, ale o celkový příjem jednotlivce z různých zdrojů – např. dědictví, dividendy z akcií, příjmy z pozemkového vlastnictví apod.).⁹

2.1 Předpoklady tržního systému

Dle článku 26 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod má každý „...právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.“ a má „...právo získávat prostředky pro své živobytí prací.“¹⁰

Tržní systém se dále opírá například o tato základní práva – právo na soukromé vlastnictví kapitálových statků, volný pohyb cen a volnou konkurenci, vymahatelnost zákonů atd. Tyto a další předpoklady jsou důležité k tomu, aby byly efektivně využívány vzácné ekonomické zdroje, pro podporu motivace k produktivní ekonomické aktivitě a omezení neproduktivních nákladů. Tyto předpoklady jsou omezovány ze strany státu, což je v mnoha případech nutné a stát tím fungování trhu napomáhá. Zároveň je to pro stát ale v určitých situacích výhodné i z jiného pohledu, než jen jako udržování správného chodu trhu. A to především před volbami. Stát, respektive určité politické uskupení, využívají zásahů do ekonomiky pro získávání voličů. V těchto případech dochází spíše k omezování efektivity tržního systému, než k jejímu napomáhání.¹¹

⁷ Navýšení cen snižují nákup spotřebiteli, ale vedou k navýšení výroby. Naopak snížení cen je impuls pro spotřebitele k nákupu, nicméně produkce klesá.

⁸ SAMUELSON P.A., NORDHAUS W.D. *Ekonomie 18.vydání*. Praha: NS Svoboda, 2010, str.27

⁹ SAMUELSON P.A., NORDHAUS W.D. *Ekonomie 18.vydání*. Praha: NS Svoboda, 2010, str.27-28

¹⁰ Čl. 1 a 3 zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

¹¹ URBAN J.: *Teorie národního hospodářství*. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, str.82

2.1.1 Volný pohyb cen

Jedním z předpokladů, který je pro trh zásadní, je, jak již bylo zmíněno výše, volné působení cenového systému. Volný pohyb cen umožňuje trhu ovlivňovat rozhodování spotřebitelů a výrobců, což napomáhá efektivitě trhu.

Ceny mohou být ale i regulovány. K tomu dochází nejčastěji ze strany státu a to buď přímo, nebo nepřímo. Nepřímá regulace cen probíhá zejména v podobě nepřímého zdanění (především spotřební daně uvalované na určité statky). Přímá regulace ze strany státu pak probíhá formou tzv. stropů. Horní strop je maximální cena, za kterou může být zboží prodáváno. Spodní strop je pak nejnižší limit, který musí kupující prodávajícímu za zboží (či službu) zaplatit. Cenová regulace pak narušuje funkce ceny.¹²

2.1.2 Volná konkurence

Stav, kdy dva nebo více subjektů usilují o stejný cíl, se nazývá konkurence. V tržním systému ale není „poraženého“, z dlouhodobého hlediska mohou mít prospěch všichni zúčastnění. Konkurence probíhá jak na straně prodávajících a kupujících, tak napříč trhem – tedy mezi kupujícími a prodávajícími. Konkurence mezi prodávajícími je motivuje k lepším výkonům a efektivitě, aby právě jejich výrobek byl mezi kupujícími žádaný. Mezi prodávajícími jsou pak ve výhodě ti, kteří jsou ochotni za určitý statek zaplatit nejvyšší cenu. Zájem kupujících nakoupit za co nejméně peněz a naopak prodávajících prodat za co nejvyšší cenu, se nazývá konkurencí napříč trhem. To, kdo má v tomto případě výhodu, se odvíjí od převládajícího faktoru trhu – jestli převyšuje nabídka poptávku (výhodné pro výrobce), nebo poptávka nabídku (výhodné pro spotřebitele). V případě, že je konkurence na trhu omezována, dochází ke snížení efektivnosti trhu a trh tím trpí. Dochází ke snížení kvality výroby, zvýšení cen, poklesu produkce apod.¹³

¹² URBAN J.: *Teorie národního hospodářství*. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, str.91-92

¹³ URBAN J.: *Teorie národního hospodářství*. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, str.94-95

2.1.3 Soukromé vlastnictví zdrojů

Jde o právo vlastnit majetek, který slouží k podnikatelským účelům a získávat z něj osobní příjmy. Důležitá je zde i vymahatelnost těchto práv. Vlastníci takovýchto statků pak chtějí svůj majetek dále zhodnocovat, aby jim přinesl co největší možný zisk.¹⁴

2.2 Historický vývoj tržního hospodářství České republiky

2.2.1 Období světových válek

Za dob Rakouska-Uherska bylo na našem území hospodářství velmi rozvinuté, naneštěstí ale přišla první světová válka, která celý systém narušila, a došlo k transformaci na válečnou výrobu. Zavedl se přidělový systém, neboť suroviny potřebné pro každodenní život byly nedostatkovým zbožím. S tím souvisí i obrovský nárůst cen, přičemž platy se tak rapidně nezvyšovaly. Docházelo k navyšování peněz v oběhu a tudíž k poklesu jejich hodnoty. Válka sice skončila, ale inflace a špatná situace na trhu nadále zůstávala. Vysoká nezaměstnanost, platební neschopnost podniků a problém bankovního sektoru vedly k měnové reformaci, která ve 20. letech nastolila ekonomický růst. To se ale opět změnilo po roce 1929 (důsledkem krize v USA), kdy ekonomika opět upadala, a muselo přijít nějaké řešení. Tím se ukázalo být zavedení regulace úrokových sazeb a devalvace koruny, které vedly k oživení ekonomiky a finančních trhů. Vzhledem k situaci ve světě ale netrval tento stav dlouho. Přišla druhá světová válka a Německo zabralo velkou část československého území. V období protektorátu došlo k začlenění české ekonomiky do té německé, která zavedla spoustu nových pravidel. Zavedena byla nucená správa klíčových podniků, ústřední svazy průmyslu, obchodu, řemesel a dopravy, které vesměs určovaly co, kolik a jak se bude vyrábět. Stejně tak byly řízeny i jiné sektory trhu jako například zemědělství. Ceny zboží rostly a lidé byli zásobováni dle předem určených přidělů.¹⁵

¹⁴ URBAN J.: *Teorie národního hospodářství*. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, str.87

¹⁵ Česká národní banka: *Ekonomický vývoj na území České republiky*. 2015, dostupné na: http://www.historie.cnb.cz/cs/menova_politika/prurezova_temata_menova_politika/1_ekonomicky_vyvoj_na_uzemi_ceske_republiky.html, 7. 12. 2015

2.2.2 Poválečný vývoj tržního hospodářství

Ekonomika po druhé světové válce byla ovlivněna politickým děním v zemi. K moci se dostali komunisté, kteří začali zavádět na ekonomickém poli svůj systém. Průmysl se sice rychle obnovoval, ale to se nedá říci o dalších odvětvích. Ta stagnovala nebo docházelo k jejich nápravě jen velmi pomalu. A to především v důsledku kolektivizace. Protože byli zlikvidováni soukromí zemědělci, navyšoval se počet zemědělských ploch, na kterých neměl kdo hospodařit. Tím se snižovala produkce potravin, kterých byl nedostatek. Znárodněny byly pak postupně i průmyslové podniky a živnostníkům byla zakázána činnost. Celá ekonomika byla řízena tzv. pětiletkami, tedy plány, které musely být bezpodmínečně plněny. Plány nebraly v potaz nabídku, poptávku, či hospodářské cykly. Zkrátka vznikl plán na určitý počet let (zpravidla na pět let – proto pětiletky) a ten musel být plněn bez ohledu na to, po čem byla poptávka, nebo z jakých surovin se dalo vyrábět. V rámci komunistické éry byla československá ekonomika velmi prosperující.¹⁶ Prosperující, nicméně jen v rámci komunistických zemí. Na světových trzích nebyly naše výrobky výrazně konkurenceschopné. Neinovující se technologie, vysoká energetická náročnost výroby, nízká produktivita práce apod. nemohly umožnit úspěch domácích výrobků na zahraničních trzích.¹⁷ Průmysl se tak mohl orientovat pouze na východní (také komunistické) země. Navíc měla orientace na těžký průmysl neblahodárný dopad na životní prostředí v zemi.¹⁸ V zásadě by se dalo říci, že ekonomika a celkové fungování státu v době socialismu vypadalo zvenčí jako perfektní a bezproblémové, jenže spousta problému byla skrytá a vyšla na povrch mnohem později, respektive až když se režim transformoval. Například nezaměstnanost, která byla prezentována jako nulová. Stát totiž nařizoval povinnost pracovat, ale na druhé straně ten, kdo o práci přišel a byl tedy nezaměstnaný, mohl být trestně stíhán. Dále bychom mohli uvést státní rozpočet, ten byl

¹⁶ Komunistické země byly zapojeny do Rady vzájemné hospodářské pomoci (RVHP), kde Československo bylo jednou z nejsilnějších ekonomik.

¹⁷ Česká národní banka: *Ekonomický vývoj na území České republiky*. 2015, dostupné na: http://www.historie.cnb.cz/cs/menova_politika/prurezova_temata_menova_politika/1_ekonomicky_vyvoj_na_uzemi_ceske_republiky.html, 7. 12. 2015

¹⁸ JENERÁLOVÁ I.: 2011: *Vývoj české ekonomiky*. Dostupné na: <http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Vyvoj-ceske-ekonomiky>, 7. 12. 2015

oficiálně představován jako vyrovnaný, byl ale ve skutečnosti zatížen schodkem, který se navíc stále prohluboval.¹⁹

Symbolickými a zároveň negativními pro dobu socialismu byly především následující body:

- Koncentrace výroby – především na těžký průmysl
- Negativní dopad na životní prostředí
- Subvencování cen²⁰
- Zaměření Československé socialistické republiky na východní trhy a distancování se od trhů západních
- Likvidace živnostníků
- Atd.²¹

Šlo tedy o nekonkurenční a ekonomicky demotivující prostředí.

Jako pozitivní symboly by se daly označit následující:

- Poměrně vysoká kvalifikace obyvatel
- Československo jako průmyslová země
- Nízká zadluženost v zahraničí
- Nulová nezaměstnanost
- Inflace nebyla problémem
- Systémy školství, zdravotnictví apod.
- Atd.²²

2.2.3 Pád komunismu a samostatná Česká republika

Nespokojenost s režimem vedla k jeho pádu v roce 1989. U nás k tomu došlo po tzv. Sametové revoluci. Změna na poli politickém byla následována změnami na poli ekonomickém. Pro úspěšnou ekonomickou transformaci bylo zapotřebí předně vyřešit

¹⁹ ILIEVOVÁ V.: *Transformace hospodářství České republiky*. Dostupné na: <http://vladimira.iliev-cz.com/media/Kap02.pdf>, 8.12.2015

²⁰ Zkreslování cen – což vedlo k dezinformacím o cenách na světových trzích.

²¹ ILIEVOVÁ V.: *Transformace hospodářství České republiky*. Dostupné na: <http://vladimira.iliev-cz.com/media/Kap02.pdf>, 7.12.2015

²² ILIEVOVÁ V.: *Transformace hospodářství České republiky*. Dostupné na: <http://vladimira.iliev-cz.com/media/Kap02.pdf>, 8.12.2015

státoprávní otázky mezi Českou a Slovenskou republikou, které vyústily v rozdělení republik. Poté bylo zapotřebí např. vytvoření demokratického státu, tržní legislativy, bankovního systému, tržní infrastruktury, vyrovnaného státního rozpočtu, odpovídajících zákonů a dalších.²³ Samozřejmě s sebou takto rozsáhlá změna z centrálně řízené ekonomiky na ekonomiku tržní ze začátku nesla určitý propad. Liberalizace cen znamenala navýšení inflace, změna cílových zahraničních trhů neprodejnost doposud majoritně vyráběného zboží apod. Propad ekonomické situace znamenal i propad mezd. Ale naštěstí ne na dlouho. Postupně se podařilo snížit inflaci, nezaměstnanost a deficit veřejných financí, obnovit ekonomický růst, navýšit směnitelnost české koruny a další.²⁴ Česká republika ke změně ekonomiky využila formu privatizace. Díky restitucím došlo k navrácení podniků jejich původním majitelům a v kuponové privatizaci byl velký počet podniků převeden do soukromého vlastnictví. Bohužel ale zároveň s tím nastala na trhu recese, neboť vztahy mezi podniky nebyly vyvážené a neexistovaly odpovídající zákony. Proto se v dalších letech rozhodla vláda České republiky nabídnout možnost investovat zahraničním zájemcům.²⁵ Vzhledem k situaci ale nebyl zájem zahraničních investorů velký a došlo k odlivu krátkodobého kapitálu. Česká národní banka se tak rozhodla nahradit formu fixního kurzu za kurz plovoucí.²⁶ Důležitou změnou byl nový daňový systém, který zaváděl pro české občany některé naprosto nové a doposud nepoznané daně (např. silniční daň, daň z pozemků, nové spotřební daně na alkohol a tabákové výrobky).²⁷ Další změnu znamenal pro Českou republiku vstup do Evropské unie v roce 2004. Díky zrušení obchodních překážek se pro české firmy, podnikatele, spotřebitele apod. otevřely nové možnosti, nové trhy, noví investoři v zahraničí. Na druhou stranu vznikla českým výrobcům, ale i spotřebitelům, nová konkurence, nová pravidla, která jsou povinni respektovat a dodržovat. Česká republika se stala zase o něco významnější

²³ ILIEVOVÁ V.: *Transformace hospodářství České republiky*. Dostupné na: <http://vladimira.iliev-cz.com/media/Kap02.pdf>, 8. 12. 2015

²⁴ Česká národní banka: *Ekonomický vývoj na území České republiky*. 2015, dostupné na: http://www.historie.cnb.cz/cs/menova_politika/prurezova_temata_menova_politika/1_ekonomicky_vyvoj_na_uzemi_ceske_republiky.html, 8. 12. 2015

²⁵ JENERÁLOVÁ I.: *Vývoj české ekonomiky*. 2011, dostupné na: <http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Vyvoj-ceske-ekonomiky>, 10. 12. 2015

²⁶ Česká národní banka: *Ekonomický vývoj na území České republiky*. 2015, dostupné na: http://www.historie.cnb.cz/cs/menova_politika/prurezova_temata_menova_politika/1_ekonomicky_vyvoj_na_uzemi_ceske_republiky.html, 10. 12. 2015

²⁷ ILIEVOVÁ V.: *Transformace hospodářství České republiky*. Dostupné na: <http://vladimira.iliev-cz.com/media/Kap02.pdf>, 10. 12. 2015

na mezinárodním poli a její ekonomika v souladu s tím rostla. Ekonomický růst po vstupu do EU stále rostl, jenže v roce 2007 přišla celosvětová finanční krize a od té doby až do roku 2014 klesala.²⁸

Ekonomika České republiky prošla během 20. a 21. století velkými změnami, které jí někdy způsobily poklesy, jindy vzestup. Šlo o změny na poli systémovém, institucionálním i zákonném. Česká republika je jednou z nejvyspělejších ekonomik střední a východní Evropy a i přesto musí výrobci a spotřebitelé stále vylepšovat své technologie a postupy, aby na trhu Evropské unie a na trhu mezinárodním uspěli a nebyli pohlceni konkurencí.

2.3 Ochrana tržního hospodářství

2.3.1 Pojem a systém soutěžního práva

Jak již bylo uvedeno v kapitole první, tržní hospodářství musí splňovat určité předpoklady, aby mohlo správně fungovat. Jedním z předpokladů je volná konkurence, a to jak na straně prodávajících, tak na straně kupujících. S konkurencí na straně prodávajících úzce souvisí pojem soutěžního práva a práva duševního vlastnictví. Hospodářská soutěž není v zákonech přesně definována. Mohla by být definována jako souběžná snaha subjektů nabídky a poptávky na trhu na trhu týkající se konkrétního zboží nebo služeb, jejíž cílem je dosažení určitých hospodářských výhod před ostatními soutěžiteli. Podmínkou soutěžního práva je, že na trhu musí být více než jeden účastník.

Soutěžní právo je souborem právních norem, které upravují práva a povinnosti soutěžitelů v hospodářské soutěži a tím přispívají ke spravedlivé účasti na ní. Přestože by se mohlo zdát, že v demokratickém právním státě není třeba soutěž nijak regulovat opak je pravdou. Hospodářská soutěž musí být upravena, aby probíhala spravedlivě a efektivně, a zároveň musí být stanoveno, jaká jednání se v rámci soutěže nepřipouští. Takovým jednáním

²⁸ Synek M.: *Transformace, restrukturalizace, revitalizace*. Dostupné na: <https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=8&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjS3pigpdHJAhULJnIKHeYsD2wQFghFMAC&url=https%3A%2F%2Fwww.vse.cz%2Fpolek%2Fdownload.php%3Fjnl%3Daop%26pdf%3D266.pdf&usg=AFQjCNGe-2Bh6y1LAV23NBtLPFhMngCCuQ&bvm=bv.109395566,d.bGg>, 10. 12. 2015

je například snaha o lepší výsledky neetickými metodami, kterými se pak zabývá právo nekalé soutěže.²⁹

2.3.2 Kartelové právo

Jde o soubor právních norem upravujících vztahy, které vznikají při narušování hospodářské soutěže dohodami soutěžitelů, zneužíváním dominance či jejich spojováním. Základním předpisem regulujícím kartelové právo v České republice je zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění. Dále sem patří nařízení Evropské Komise a vyhlášky Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, který je ústředním orgánem státní správy se sídlem v Brně.³⁰

2.3.3 Nekalá soutěž

Právo proti nekalé soutěži je soukromoprávní soubor právních norem, který upravuje vztahy týkající se nekalé soutěže. Pramenem práva nekalé soutěže je zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník (dále jen „NOZ“). Aby se jednání mohlo posoudit jako nekalosoutěžní, musí naplnit znaky generální klauzule §2976 NOZ, dále zákon uvádí jednotlivé zvláštní skutkové podstaty uvedené v ustanoveních § 2977-2987 NOZ.³¹ Generální klauzule stanovuje že, „Kdo se dostane v hospodářském styku do rozporu s dobrými mravy soutěže jednáním způsobilým přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům, dopustí se nekalé soutěže. Nekalá soutěž se zakazuje.“³² Odstavec druhý § 2976 NOZ pak demonstrativně vypočítává zvláštní skutkové podstaty nekalé soutěže a jimi jsou zejména: klamavá reklama, klamavé označování zboží a služeb, vyvolání nebezpečí záměny, parazitování na pověsti závodu, výrobku či služeb jiného soutěžitele, podplácení, zlehčování, srovnávací reklama (pokud není dovolena jako přípustná),

²⁹ ŠVARC a kol.: Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 444-448

³⁰ ŠVARC a kol.: Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství, Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 450

³¹ ŠVARC a kol.: Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství, Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 467-469

³² § 2976 zákona č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník

porušení obchodního tajemství, dotěrné obtěžování a ohrožení zdraví a životního prostředí.³³

³³ ŠVARC a kol.: Základy obchodního práva po rekonstrukci soukromého práva, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství, Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 469-477

3 Právní formy podnikání

Právní forma podnikání je velmi důležitým faktorem, který určuje základní vlastnosti a strukturu podnikajícího subjektu. Každý, kdo chce založit podnik, se předně musí rozhodnout, jaký typ, jakou právní formu si zvolí. Toto rozhodnutí není nevratné, podnik lze transformovat do jiné právní formy, ale jeho pozdější změna je velmi nákladnou věcí. Právní formy podnikání upravuje zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník a zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, který v České republice připouští dvě formy podnikání. Jsou jimi podnikání fyzických a právnických osob.

Kritérií, která se v souvislosti s výběrem právní formy podniku musí brát v úvahu, je mnoho. Pro jejich důležitost je ale budeme jmenovat všechna. Jsou to - způsob a rozsah ručení, oprávnění k řízení, počet zakladatelů, nároky na počáteční kapitál, administrativní náročnost založení podniku, účast na zisku či ztrátě, finanční možnosti, daňové zatížení a zveřejňovací povinnost.³⁴ Všechna tato kritéria musí zakladatel podniku důkladně zvážit ještě před jejím vznikem, neboť právní forma podniku ovlivňuje jeho následné rozhodování a ekonomiku.

3.1 Živnostenské podnikání

Živnostenské podnikání je upraveno zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, který upravuje podmínky živnostenského podnikání a kontrolu nad jejich dodržováním. Živnost je zákonem vymezena jak pozitivně, definuje co živností je, tak negativně, tedy říká, které činnosti živností nejsou.³⁵

3.1.1 Živnost

„Živnost je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.“³⁶ Živnost může být provozována jak fyzickou, tak právnickou osobou. Mezi všeobecné podmínky provozování živnostenské činnosti na území České republiky patří

³⁴ SYNEK M.: *Manažerská ekonomika*, Praha: Grada Publishing, a.s. 2011, str. 26-27.

³⁵ ŠVARC a kol.: *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 63

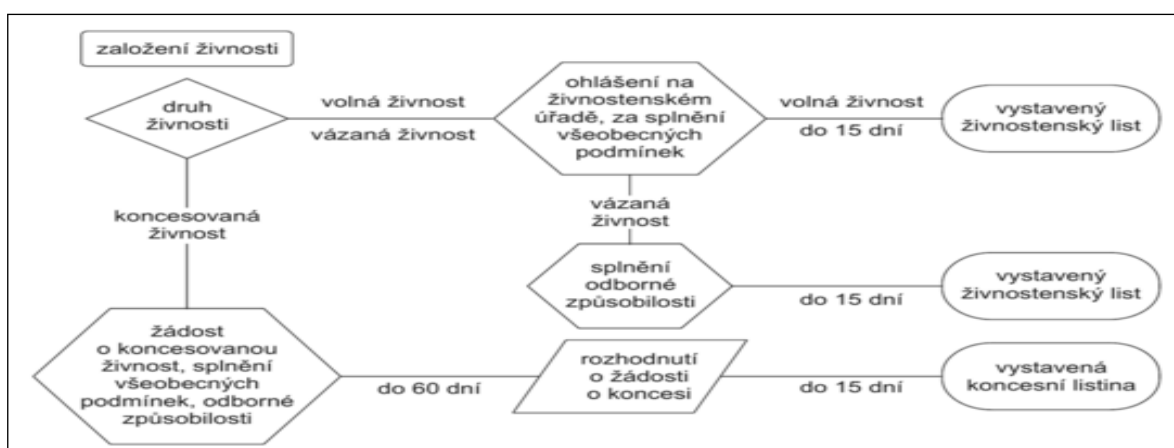
³⁶ §2 zákona o živnostenském podnikání č. 455/1991 Sb.

plná svéprávnost a bezúhonnost. Vedle všeobecných podmínek existují ještě podmínky zvláštní, které nemusí být splněny u všech druhů živností, ale pouze tam, kde je to zákonem stanoveno. Jedná se například o odbornou způsobilost.³⁷ Vedle podmínek provozování živnosti, určuje živnostenský zákon také jeho překážky. Zákon dělí překážky provozování živnosti na soukromoprávní a veřejnoprávní. Jednou z hlavních soukromoprávních překážek je situace, kdy byl na majetek provozovatele živnosti (tj. fyzická nebo právnická osoba) prohlášen konkurs. Překážkou veřejnoprávní povahy je, pokud byl fyzické osobě soudem nebo správním orgánem uložen trest nebo sankce zákazu činnosti po dobu, kdy zákaz trvá. Dále pak živnost nemůže provozovat podnikatel, kterému bylo živnostenské oprávnění zrušeno podle § 58 odst. 2 až 4.³⁸

3.1.1.1 Vznik a zánik živnosti

K tomu, aby provozovatel živnosti získal živnostenské oprávnění, musí nejprve ohlásit svou živnost u místního živnostenského úřadu a to s příslušnými náležitostmi, které se u fyzické a právnické osoby mírně liší. Toto lze provést také elektronicky jednotným registračním formulářem. V případě žádosti o koncesi, musí být součástí formuláře doklad o odborné způsobilosti. Živnostenské (či jiné) oprávnění získáme dle druhu činnosti, kterou chceme vykonávat.

Obrázek 1: Schéma založení živnosti

Zdroj: Synek M.: *Manažerská ekonomika*, Praha: Grada Publishing, a.s. 2011, str. 39

³⁷ § 5 zákona o živnostenském podnikání č. 455/1991 Sb.

³⁸ ŠVARC a kol.: *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 66-68

Živnostenské oprávnění zaniká hned několika způsoby: smrtí podnikatele, zánikem právnické osoby, uplynutím doby, na kterou bylo živnostenské oprávnění při vydávání omezeno (vydání oprávnění na dobu určitou), výmazem zahraniční osoby z obchodního rejstříku, zrušením živnostenského oprávnění (rozhodnutím živnostenského úřadu).³⁹

Seznam veškerých živností (živnostenský rejstřík) je veden živnostenským úřadem, který zároveň eviduje pozastavení a přerušení provozování živností, zahájení i zrušení konkursů a dalších skutečností spojených s provozováním živností. Živnostenský rejstřík je veřejně přístupným dokumentem, do jehož vymezených částí je možné nahlížet.⁴⁰

Existují dvě možnosti dělení živností. První, a méně používané, je dělení dle předmětu činnosti (obchodní, výrobní a poskytující služby). Druhým způsobem, který bude popsán níže, je dělení dle podmínek získání živnostenského oprávnění. Podle nich se živnosti dělí na ohlašovací a koncesované.

3.1.1.2 Ohlašovací živnosti

Ohlašovací živnosti vznikají jejich ohlášením při splnění stanovených podmínek a jsou osvědčeny výpisem ze živnostenského rejstříku. Ohlašovací živnosti se dále dělí na řemeslné, vázané a volné.

3.1.1.2.1 Řemeslné živnosti

Podmínkou provozování řemeslné živnosti je odborná způsobilost, která je prokazována doklady o řádném ukončení středního vzdělání s výučním listem v příslušném oboru, řádným ukončením středního vzdělání s maturitní zkouškou, vyššího nebo vysokoškolského vzdělání v příslušném oboru, nebo uznáním odborné kvalifikace.⁴¹ Mezi řemeslné živnosti patří například řeznictví, zednictví, hostinská činnost aj.⁴²

³⁹ § 57 zákona o živnostenském podnikání č. 455/1991 Sb.

⁴⁰ SYNEK M.: *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2011, str. 38-39

⁴¹ § 20 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

⁴² SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V. a kol.: *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010, str. 67

3.1.1.2.2 Vázané živnosti

Podmínkou pro jejich získání a provozování je prokázání odborné způsobilosti, kterou stanoví příloha živnostenského zákona. Vázanou živností mohou být například masérské služby, vedení účetnictví, nebo provozování autoškoly.⁴³

3.1.1.2.3 Volné živnosti

Pro získání a provozování volné živnosti nepotřebuje provozovatel odbornou způsobilost, respektive ji nemusí prokazovat. Podnikatel si vybere ze seznamu činností ty, které chce provozovat. Do těchto živností zařazujeme velkoobchod a maloobchod, ubytovací služby a také například služby fotografické.⁴⁴

3.1.1.3 Koncesované živnosti

„Koncesované živnosti jsou živnosti, které mohou být provozovány pouze na základě státního povolení neboli koncese, na jejíž vydání však není právní nárok.“⁴⁵

Jedná se o ty živnosti, které jsou uvedeny v příloze č. 3 k živnostenskému zákonu. Odborná způsobilost je upravena buď ve speciálních právních předpisech, nebo přímo v příloze č. 3 k živnostenskému zákonu.

Mezi koncesované živnosti patří například výroba a úprava lihu a dalších alkoholických nápojů, výroba, prodej a půjčování zbraní a střeliva, provozování cestovní kanceláře či služby soukromých detektivů.⁴⁶

⁴³ SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V. a kol.: *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010, str. 67

⁴⁴ SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V. a kol.: *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010, str. 67

⁴⁵ ŠVARC a kol.: *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 73

⁴⁶ ŠVARC a kol.: *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 73

3.2 Právní formy společného podnikání

3.2.1 Smluvní formy společného podnikání

Společnost občanského práva je založena smlouvou, kterou se sdružuje několik osob jako společníci za stanoveným společným účelem činnosti nebo věci. Jelikož není předmět činnosti zákonem omezen a v právu obecně platí, že co není zákonem zakázáno, je dovoleno⁴⁷, může být předmětem činnosti mimo jiné též podnikatelská činnost, taková společnost ale nemá právní osobnost, tedy není právnickou osobou.⁴⁸

Mezi smluvní formy společného podnikání dále řadíme tichou společnost, která je založena smlouvou mezi podnikatelem a takzvaným tichým společníkem. Tichý společník se zavazuje poskytnout podnikateli vklad výměnou za podíl na zisku (či ztrátě) podnikatele.⁴⁹

3.2.2 Korporace, Fundace

„Korporace je právnickou osobou tvořenou společenstvím osob.“⁵⁰

3.2.2.1 Spolek, ústav, fundace

Základním typem korporace je spolek, který musí mít alespoň 3 členy. Zákon stanovuje, že hlavním předmětem činnosti nesmí být podnikání nebo jiná výdělečná činnost.⁵¹ Podnikání nebo jiná výdělečná činnost může však být činností vedlejší. Příkladem podnikatelské činnosti spolku je například provoz divadelního baru ochotnickým spolkem, jehož hlavním cílem je podpora divadelní činnosti.⁵²

⁴⁷ Čl. 2 odst. 3 Listiny základních práv a svobod

⁴⁸ ŠVARC a kol.: Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 92

⁴⁹ ŠVARC a kol.: Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 93

⁵⁰ ŠVARC a kol.: Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 94

⁵¹ § 217 zákona č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník

⁵² ŠVARC a kol.: Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 94

„Ústav je právnickou osobou založenou za účelem provozování činnosti společensky nebo hospodářsky užitečné, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za předem stanovených podmínek, s využitím své osobní a majetkové složky.“⁵³ Případná podnikatelská činnost ústavu nesmí být na újmu činnosti hlavní a zisk může být použit pouze na podporu činnosti hlavní či na úhradu nákladů na vlastní správu.⁵⁴

„Fundace je právnická osoba tvořená majetkem vyčleněným k určitému účelu.“⁵⁵ Jsou to nadace a nadační fondy, právně jsou upraveny v občanském zákoníku (§306-401 NOZ). Na rozdíl od korporací není jejich podstatou společenství osob, ale osamostatněný majetek.

3.2.2.2 Státní podnik

Státním podnikem se dle zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, rozumí právnická osoba provozující podnikatelskou činnost s majetkem státu vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, podnik tedy hospodaří s majetkem státu, vlastní majetek nemá. Majetkem státního podniku je tedy souhrn všech věcí a majetkových práv a jiných hodnot, se kterými má podnik právo hospodařit. Státní podnik zakládá stát zakládací listinou, kterou jménem státu vydává příslušné ministerstvo.⁵⁶ Listina, kterou se podnik zakládá je dokumentem zachycujícím zakladatelské právní jednání ve smyslu § 122 občanského zákoníku, nedílnou součástí je příloha obsahující vymezení určeného majetku podniku. Podnik může být založen pouze s předchozím souhlasem vlády. Státní podniky vykonávají podnikatelskou činnost, z podstaty věci ale účelem bude plnění některého z úkolů státu. Jsou zakládány k uspokojování významných celospolečenských, strategických nebo veřejně prospěšných zájmů.⁵⁷

Orgány podniku jsou ředitel a dozorčí rada. Ředitel je statutárním orgánem podniku, řídí jeho činnost a rozhoduje o záležitostech, které nejsou zákonem svěřeny zakladateli. Jmenuje ho příslušný ministr nebo vláda, pokud si toto právo vyhradí. Ředitel dále vydává

⁵³ ŠVARC a kol.: Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 95

⁵⁴ ŠVARC a kol.: Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 95

⁵⁵ ŠVARC a kol.: Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 96

⁵⁶ § 2 a § 3 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku

⁵⁷ ŠVARC a kol.: Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 96-97

organizační řád podniku. Dozorčí rada musí mít minimálně 3 členy. Třetina členů je tvořena zaměstnanci podniku, kteří jsou voleni na základě výsledků voleb v rámci podniku, a dvě třetiny jmenuje a odvolává zakladatel z řad nezávislých odborníků, ekonomů, vědecko-technických pracovníků, pracovníků bankovního sektoru a zástupců zaměstnanců podniku. Ředitel ani jeho zástupce být členem dozorčí rady nemůže.⁵⁸

Mezi státní podniky (dále jen „s.p.“) v České republice patří například Česká pošta, s.p., Státní tiskárna cenin, s.p. V oblasti správy a využití přírodního bohatství jsou to Lesy ČR, s.p., státní podniky povodí řek nebo DIAMO, s.p. V oblasti vývoje a výzkumu pak Elektrotechnický zkušební ústav, s.p., Textilní zkušební ústav, s.p. nebo Strojírenský zkušební ústav, s.p.

3.2.3 Obchodní korporace

Obchodní korporace jsou právnické osoby, které mají právní osobnost a subjektivitu.⁵⁹ To v praxi znamená, že mohou samostatně právně jednat a vystupovat jako účastníci správních nebo soudních řízení. Základním znakem obchodních korporací je jejich výdělečný účel.⁶⁰ Zahájení podnikatelské činnosti jako právnická osoba je administrativně mnohem náročnější. Všechny typy právnických osob musí být zapsány do obchodního rejstříku. U právnických osob existuje předpoklad určité stability, stálosti. Musí mít jasnou organizační strukturu, musí mít ve svém vlastnictví nějaký majetek a musí odpovídat za své jednání.⁶¹ Dle zákona o obchodních korporacích se obchodní korporace dělí na obchodní společnosti a družstva.⁶²

Obchodní společnosti jsou dále rozděleny na osobní a kapitálové. Obchodní korporace jsou až na výjimky (viz 3.2.3.1. Obchodní společnosti) sdruženími osob. Založení obchodní korporace nemá jednotná pravidla. Záleží na formě, kterou si podnikatel zvolí pro svou činnost. Podmínky vzniku jednotlivých forem společností určuje zákon o obchodních korporacích.

⁵⁸ § 11, § 12 a § 13 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku

⁵⁹ § 20 a § 210 zákona č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník

⁶⁰ ŠVARC a kol.: *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 101

⁶¹ ČERNÁ S., ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 30-35.

⁶² § 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

3.2.3.1 Obchodní společnosti

Základním rysem obchodních společností je uzavřenost jejich společníků a fixní základní kapitál.⁶³

3.2.3.1.1 Osobní společnosti

Všichni společníci mají u osobních společností na podnikání osobní účast, mohou jménem společnosti jednat a neomezeně ručí za její závazky. Jsou zároveň jejím nejvyšším (a statutárním) orgánem. Společníci nejsou vázáni zákonem ke vkladu základního kapitálu.⁶⁴ Dle zákona o obchodních korporacích může být osobní společnost založena pouze za účelem podnikání, nebo za účelem správy vlastního majetku. Jako všechny společnosti, mají osobní společnosti své výhody i nevýhody. Jako výhody bychom mohli jmenovat nízké náklady na řízení společnosti, veškerý zisk připadá všem společníkům, při spotřebě zisku společnosti nedochází k jeho dvojitému zdanění. Mezi hlavní nevýhody naopak patří ručení celým osobním majetkem každého ze společníků, jmění společnosti není snadné rozšiřovat díky vnějším zdrojům.⁶⁵

3.2.3.1.1.1 Veřejná obchodní společnost (v.o.s.)

„Veřejná obchodní společnost je společnost alespoň dvou osob, které se účastní na jejím podnikání nebo správě jejího majetku a ručí za její dluhy společně a nerozdílně.“⁶⁶ Je upravena v hlavě II. zákona o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“) v § 95-117. Pro založení v.o.s. je dle ustanovení § 6 odst. 1 ZOK zapotřebí písemné uzavření společenské smlouvy dle ustanovení § 8 odst. 1 ZOK, jiné právní jednání se k účinnému založení společnosti nevyžaduje.

Následné zisky a ztráty společnosti se dělí mezi všechny společníky rovným dílem.⁶⁷

Zákon neumožňuje v případě v.o.s. převádění podílů a proto tento typ společnosti zaniká:

⁶³ ČERNÁ S., ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 58

⁶⁴ SYNEK M.: *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2011, str. 33-34.

⁶⁵ Kapitálová vs. Osobní společnost, dostupné na: <http://www.podnikator.cz/zacatek-podnikani/zalozeni-spolecnosti/n:16810/Kapitalova-vs-osobni-spolecnost>, 1. 2. 2016

⁶⁶ § 95 zákona č.90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁶⁷ § 112 zákona č.90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

- a) výpovědi společníka podanou nejpozději šest měsíců před uplynutím účetního období,
- b) dnem právní moci rozhodnutí soudu, kterým zrušuje společnost,
- c) smrtí společníka,
- d) zánikem společníka právnické osoby,
- e) dnem právní moci rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek některého ze společníků,
- f) a jiných důvodů stanovených v § 113 ZOK⁶⁸

Společníkem může být jak fyzická, tak právnická osoba. Pokud je společníkem právnická osoba, je zapotřebí, aby byl pověřen zmocněnec (fyzická osoba), který bude vykonávat společnická práva a povinnosti. Společníkem může být pouze osoba splňující požadavky živnostenského zákona⁶⁹ (na jejíž majetek nebyl v posledních 3 letech prohlášen konkurs atd.). Pokud společenská smlouva neurčí jinak, musí o věcech spojených se společností rozhodovat všichni její společníci.⁷⁰ Při rozhodování se uplatňuje jednomyslnost. Každý hlas má stejnou váhu, nezáleží na tom, jestli majetek některého ze společníků je hodnotnější než majetek ostatních. V případě v.o.s. nepředstavuje jednomyslnost příliš velkou překážku, neboť zpravidla není počet společníků vysoký. Neznamena to, že nemůže vzniknout patová situace, ale existuje menší pravděpodobnost než u jiných typů společností.⁷¹

3.2.3.1.1.2 Komanditní společnost (k. s.)

„Komanditní společnost je společnost, v níž alespoň jeden společník ručí za její dluhy omezeně (komanditista) a alespoň jeden společník neomezeně (komplementář).“⁷² Vznik komanditní společnosti je vázán stejnými podmínkami jako vznik veřejné obchodní společnosti a navíc musí být splněny další dvě podmínky. V první řadě jde o určení komanditisty (komanditistů) a komplementáře (komplementářů), aby tato informace mohla

⁶⁸ § 113 zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁶⁹ SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V. a kol.: *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010, str. 72.

⁷⁰ § 105 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁷¹ ČERNÁ S., ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 95

⁷² § 118 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

být zapsána do obchodního rejstříku. Tou druhou podmínkou je nutnost uvedení hodnot vkladů jednotlivých komanditistů a jejich upřesnění.⁷³ Statutárním orgánem k. s. jsou všichni komplementáři.⁷⁴ Komanditisté mohou kontrolovat jak je společnost komplementáři vedena, ale nemohou rozhodovat o každodenním chodu společnosti.

Rozdělení na komanditisty a komplementáře je důležité také v otázce zániku komanditní společnosti. Důvodem ke zrušení k. s. není:

- a) prohlášení konkursu na majetek komanditisty,
- b) schválení oddlužení komanditisty,
- c) smrt komanditisty,
- d) zánik komanditisty,
- e) „doručení vyrozumění o neúspěšné opakované dražbě v řízení o výkonu rozhodnutí nebo v exekuci nebo, není-li podíl komanditisty převoditelný, pravomocné nařízení výkonu rozhodnutí postižením podílu komanditisty, nebo právní moc exekučního příkazu k postižení podílu komanditisty po uplynutí lhůty uvedené ve výzvě ke splnění vymáhané povinnosti podle zvláštního právního předpisu a, byl-li v této lhůtě podán návrh na zastavení exekuce, právní moc rozhodnutí o tomto návrhu“⁷⁵

Tyto skutečnosti vedou „pouze“ k zániku komanditisty jako společníka komanditní společnosti. Komanditista ale může být jako společník k. s. za určitých podmínek obnoven. Pokud se ale tyto body budou týkat komplementáře, k. s. jimi zanikne.

Společníky, komanditisté i komplementáři, mohou být jak fyzické, tak právnické osoby a to v minimálním počtu dvě (maximální počet společníků není omezen). Jak bylo uvedeno výše, komanditisté ručí za k. s. pouze omezeně, tzn., že ručí pouze do výše svého nesplaceného vkladu (vkladovou povinnost mají pouze komanditisté). Zisk a ztráta společnosti se dělí mezi společnost a komplementáře, pokud neurčuje smlouva jinak, na polovinu, kdy ta část zisku, která připadla společnosti, se po zdanění rozděluje mezi komanditisty na základě jejich podílů. Ztráta se na komanditisty nepřenáší.⁷⁶ Nevýhodou

⁷³ SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V. a kol.: *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010, str. 72

⁷⁴ § 125 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁷⁵ § 127 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁷⁶ § 126 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

k. s. oproti v.o.s. je fakt, že k důležitým údajům má zpravidla přístup větší množství lidí, tím se zvyšuje i riziko jejich zneužití.⁷⁷

3.2.3.1.2 Kapitálové společnosti

Přínosem společníků u osobních společností je jejich odbornost, tedy jejich um, znalosti a dovednosti. U kapitálových společností se nepředpokládá, že společníci vloží do společnosti svou osobní účast, ale vklad kapitálový (tato povinnost je jim uložena zákonem). Samotná podnikatelská činnost je pak svěřena společníky do rukou profesionálů, odborníků. Společníci tak vytvářejí základní jmění společnosti, ale její chod pozorují zpozďálí a rozhodují o něm prostřednictvím valné hromady.⁷⁸ Ručení společníků za závazky společnosti je omezené, nebo žádné. Je limitováno výší vkladu.

Základními rysy kapitálových společností jsou především již zmíněné limitované ručení do výše vkladu, dlouhé trvání společností, při rozhodování není nutná jednomyslnost a další. Tyto rysy se dají považovat za jejich výhody. Na druhé straně nevýhodami jsou administrativní náročnost, vysoké náklady na vedení společnosti, dvojitý zdanění zisku při jeho dělení a další.⁷⁹

Mezi kapitálové společnosti se dle teorie i pozitivní právní úpravy řadí společnost s ručením omezeným a akciová společnost. V případě kapitálových společností se může jednat i o tzv. jednočlenné společnosti.⁸⁰

3.2.3.1.2.1 Společnost s ručením omezeným (s.r.o.)

„Společnost s ručením omezeným je společnost, za jejíž dluhy ručí společníci společně a nerozdílně do výše, v jaké nesplnili vkladové povinnosti podle stavu zapsaného v obchodním rejstříku v době, kdy byli věřitelem vyzváni k plnění.“⁸¹ Z této definice zákona o obchodních korporacích jasně vyplývá, že všichni společníci s.r.o. mají

⁷⁷ SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V. a kol.: *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010, str. 74

⁷⁸ SYNEK M.: *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2011, str. 34

⁷⁹ Kapitálová vs. Osobní společnost, dostupné na: <http://www.podnikator.cz/zacatek-podnikani/zalozeni-spolecnosti/n:16810/Kapitalova-vs-osobni-spolecnost>, 3. 2. 2016

⁸⁰ ŠVARC a kol.: *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 177 a 194

⁸¹ § 132 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

vkladovou povinnost. Tedy s.r.o. je povinna vytvářet tzv. základní kapitál.⁸² Z jejího označení také vyplývá, že společníci ručí za její závazky omezeně. To znamená, že s.r.o. má znaky jak osobních⁸³, tak kapitálových společností, přičemž ty kapitálové⁸⁴ převládají a tak se s.r.o. řadí mezi kapitálové společnosti.⁸⁵

Společníky s.r.o. mohou být jak fyzické, tak právnické osoby. Zároveň platí, že jediná osoba, která zakládá společnost, může být fyzická i právnická osoba. Všichni společníci se zapisují do seznamu společníků, vedeného společností. Jak již bylo uvedeno výše, společníci mají povinnost vkladu. Minimální výše vkladu je stanovena na 1 Kč (pokud společenská smlouva neurčí jinak). Vklad může být i nepeněžitý. Jeho hodnota je posuzována znalcem. Vklad společníků musí být složen dle lhůty, kterou určuje smlouva, nejpozději však do pěti let od vzniku společnosti.⁸⁶ Podíly společníků mohou být představovány tzv. kmenovými listy, pokud to společenská smlouva povoluje.⁸⁷ Aby mohl být podíl vtělen do kmenového listu, musí být tento podíl volně převoditelný. Podíl zisku určený pro společníky se mezi ně dělí dle poměru jejich podílů, neurčí-li společenská smlouva jinak.⁸⁸

Společnost vzniká podpisem společenské smlouvy všemi společníky a může ji založit jak fyzická, tak právnická osoba. V případě jediného společníka pak smlouvu supluje zakladatelská listina. V obou případech je zapotřebí notářského ověření. Společnost s ručením omezeným nemusí být zakládána pouze za účelem podnikání, může vzniknout i za účelem neziskovým, tedy jako charitativní, sportovní, náboženská (a jiná) společnost. Vzhledem k tomu že s.r.o. je jednoduchou formou obchodní společnosti (není složité ji založit, vklad společníků může být i 1 Kč, ručení společníků je omezené...), není divu, že v České republice právě tato forma naprosto převažuje všechny ostatní.⁸⁹ Zakládací

⁸² ČERNÁ S, ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 287

⁸³ Např. přijímat společníků přijímat rozhodnutí i mimo valnou hromadu, částečné ručení společníků atd.

⁸⁴ Povinnost vytvářet základní kapitál, povinnost všech společníků vložit vklad, společnost má organizační strukturu, rozhodování většinovým principem a další.

⁸⁵ SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V. a kol.: *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010, str. 74

⁸⁶ § 132 a § 151 zákona č.90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁸⁷ § 137 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁸⁸ § 161 zákona č.90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁸⁹ ČERNÁ S, ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 288-289

smlouva musí obsahovat všechny údaje uvedené v § 146 zákona o obchodních korporacích.⁹⁰

Organizační struktura každé s.r.o. se skládá z jednoho či více jednatelů a valné hromady. Existují i další orgány (například dozorčí rada), které jsou ale společností zřizovány pouze pokud tak stanoví společenská smlouva či právní předpis.⁹¹

Valná hromada je nejvyšším a trvalým orgánem společnosti, který je složen ze všech společníků s.r.o. Rozhodováním prostřednictvím valné hromady společníci ovlivňují chod společnosti. Rozhodování je na rozdíl od osobních společností většinové. Působnost valné hromady je určena zákonem (§190 ZOK)⁹², ale může být rozšířena společenskou smlouvou. Hranicí jejích kompetencí je obchodní vedení jednatelem a kontrolní činnost dozorčí rady (v případě, že je zřízena).⁹³

Jednatel společnosti je osoba, která zajišťuje obchodní vedení společnosti. Dle §195 ZOK není nikdo oprávněn jednatelem udělovat pokyny, které by se týkaly obchodního vedení společnosti.⁹⁴

3.2.3.1.2.2 Akciová společnost (a.s.)

„Akciová společnost je společnost, jejíž základní kapitál je rozvržen na určitý počet akcií.“⁹⁵ Akciová společnost je typickou kapitálovou společností. Statutárním orgánem akciové společnosti může být buď statutární ředitel v případě monistického systému a.s., nebo představenstvo v případě systému dualistického (ten je v českém prostředí považován za tradiční). Při rozhodování valné hromady je uplatňován většinový princip (rozhoduje tak většina hlasů přítomných akcionářů). Akcionáři mají vkladovou povinnost, která je určena zákonem. Minimální výše základního kapitálu a.s. činí 2 000 000 Kč nebo 80 000 EUR. Pro společnost nejsou podstatné vlastnosti a schopnosti akcionářů, nýbrž jejich vklady. Akcionáři mají různě velké podíly, které určují jejich práva a zájmy na společnosti. Velcí akcionáři, kteří vlastní značný podíl, mají zpravidla zájem na ovlivňování chodu společnosti, kdežto malí akcionáři takový zájem nemají. Akciová společnost je majetkově

⁹⁰ Například firmu společnosti, předmět podnikání, podíly všech společníků atd.

⁹¹ § 201 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁹² Do její působnosti patří schválení o přeměně společnosti, schválení finanční asistence, schválení smlouvy o tichém společenství a mnoho dalších.

⁹³ ČERNÁ S, ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 339-40

⁹⁴ § 194 a § 195 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

⁹⁵ § 243 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

samostatná, tedy majetek společnosti je oddělen od majetku akcionářů. Akcionáři tak neručí za dluhy společnosti svým majetkem (a to i v případě, že ještě nesplnili svou vkladovou povinnost). Výjimkou je situace, kdy a.s. zanikne a akcionář obdrží podíl na likvidačním zůstatku. V tomto případě akcionář ručí za závazky a.s. do výše svého podílu na likvidačním zůstatku. Dalším typickým kapitálovým rysem a.s. je možnost volně převoditelného podílu. Navíc odchod akcionáře ze společnosti není důvod k jejímu zániku.⁹⁶

Akciová společnost je zakládána podpisem zakladatelské smlouvy (v případě jediného zakladatele se jedná o zakladatelskou listinu) akcionáři, která dle § 8 odst. 1 ZOK musí mít formu veřejné listiny a vzniká zápisem do obchodního rejstříku.⁹⁷ Zakladatelská smlouva upravuje společenské stanovy, které upravují vnitřní uspořádání společnosti. Zákon rozděluje stanovy, které musí být platné po celou dobu fungování společnosti a stanovy, které se mohou v průběhu měnit (resp. které mohou být vypuštěny). Akciovou společnost může založit fyzická osoba, právnická osoba nebo stát. Zakladatelem může být jediná osoba, maximální počet zakladatelů pak není u a.s. stanoven. Akciová společnost je zřizována především pro podnikatelskou činnost, ne ale výhradně. Může vzniknout například i v oblasti zdravotnictví, školství apod.⁹⁸

Akciové společnosti bychom mohli rozdělit do dvou skupin – soukromé a tzv. veřejné akciové společnosti. Většina a.s. jsou soukromé a.s., které nenabízejí akcie veřejnosti. Veřejné a.s. pak nabízejí své akcie na regulovaném trhu. Pro tyto (veřejné) a.s. platí zvláštní pravidla, která upravuje zákon o podnikání na kapitálovém trhu.⁹⁹

Obligatorním (a dle zákona nejvyšším) orgánem a.s. je valná hromada, která má za úkol rozhodovat o nejdůležitějších otázkách společnosti. Valnou hromadu tvoří všichni akcionáři společnosti.¹⁰⁰ Akcionáři se zúčastňují valné hromady osobně, ale mohou mít také svého zástupce, který musí mít od akcionáře plnou moc v písemné formě.¹⁰¹ Valná

⁹⁶ ČERNÁ S, ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 365-366

⁹⁷ SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V. a kol.: *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010, str. 79

⁹⁸ ČERNÁ S, ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 375-376

⁹⁹ ČERNÁ S, ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 367

¹⁰⁰ SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V. a kol.: *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010, str. 80

¹⁰¹ § 399 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

hromada je svolávána představenstvem minimálně jednou za účetní období, jak určuje zákon. Stanovy však mohou určit, že musí být svolávána častěji. Valná hromada je usnášeníschopná, pokud jsou přítomni akcionáři, jejichž akcie přesahují 30% hodnoty základního kapitálu (neurčí-li stanovy jinak).¹⁰² Valná hromada rozhoduje na základě většinového principu, přičemž rozhoduje většina hlasů přítomných akcionářů (nebo jejich zástupců). V případě, že se ale jedná o rozhodnutí, které se týká změny stanov, je vyžadován souhlas alespoň dvoutřetinové většiny hlasů přítomných akcionářů (nebo jejich zástupců).¹⁰³

Jak již bylo uvedeno výše, v čele akciové společnosti stojí představenstvo. Řídí výkon exekutivy a správy společnosti. Jedná se o volený orgán společnosti, který musí mít minimálně tři členy. V rámci představenstva se pak volí jeho předseda.¹⁰⁴ Jako kontrolní orgán vzniká u a. s. dozorčí rada. Ta dohlíží na výkon působnosti představenstva a na činnost společnosti. Drží se pravidel, která schválila valná hromada s výjimkou v případě, že by tato pravidla nebyla v souladu se zákonem o obchodních korporacích nebo stanovami.¹⁰⁵ Toto dělení orgánů se týká systému dualistického, naopak v systému monistickém jsou orgány správní rada a statutární ředitel.¹⁰⁶

Akciová společnost je zrušena hned v několika případech – rozhodnutím valné hromady nebo soudu, dosažením účelu, pro který byla založena nebo uplynutím doby na kterou byla založena. Zánik a.s. probíhá ve dvou fázích. V první fázi dochází ke zrušení společnosti a následně k likvidaci, po které přichází druhá fáze, kdy je společnost vymazána z obchodního rejstříku a dochází k jejímu zániku. Společnost zaniká dnem výmazu z obchodního rejstříku.¹⁰⁷

¹⁰² § 412 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹⁰³ § 415 a § 416 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹⁰⁴ SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V. a kol.: *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010, str. 80

¹⁰⁵ § 446 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹⁰⁶ § 456 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹⁰⁷ § 168-173 zákona č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník

3.2.3.1.2.3 Jednočlenné osobní společnosti

Výše jsme uváděli, že v případě kapitálových společností právo výjimečně povoluje vznik jednočlenných společností. Tyto společnosti mají fiktivní sdružovací povahu, tedy právo s nimi zachází jako se sdruženími, i když jimi nejsou. Jednočlenná společnost se liší od podnikání fyzické osoby tím, že u ní lze vyčlenit majetek, kterým společník za společnost ručí. U podnikání fyzické osoby tomu tak nelze. Jednočlenná společnost tak snižuje možnost, že podnikatel přijde o vše, co vlastní.¹⁰⁸

Výhody jednočlenné společnosti jsou ale také zneužívány. Evropská unie na to zareagovala vydáním tzv. 12. směrnice, nicméně ponechala jednotlivým členským státům volbu, zda ji ve svém právu uplatní, nebo ne. Česká republika tuto směrnici nepřijala a v zákonech ji neaplikuje.¹⁰⁹

Jednočlennou společnost upravuje §11 až §14 zákona o obchodních korporacích.

3.2.3.2 Družstva

„Družstvo je společenství neuzavřeného počtu osob, které je založeno za účelem vzájemné podpory svých členů nebo třetích osob, případně za účelem podnikání.“¹¹⁰ Družstva v mnohém připomínají obchodní společnosti. Rozdíl je ale hlavně v tom, že družstva jsou za účelem podnikání zakládána výjimečně, kdežto obchodní společnosti jsou za tímto účelem zakládány v první řadě. V družstvech se prolínají hospodářské a sociální aspekty, ale ty sociální převládají.¹¹¹ Počet členů družstva není uzavřený, nejméně ho však mohou nejméně tři osoby (ať už fyzické, nebo právnické). Jeho základní kapitál je proměnlivý. V případě přijetí dalšího člena, se základní kapitál zvýší o výši jeho členského příspěvku. Jelikož družstvo patří mezi obchodní korporace, zapisuje se do obchodního rejstříku. Členové za závazky svého družstva neručí.

Před samotným založením družstva musí být svolána ustavující schůze. Tu svolává svolavatel, kterého jmenují zájemci o založení družstva. Ten zároveň vypracovává návrh stanov družstva. Na ustavující schůzi se prověřují jednotliví zájemci, kteří si podali

¹⁰⁸ ČERNÁ S, ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 59

¹⁰⁹ ČERNÁ S, ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 59

¹¹⁰ § 552 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹¹¹ SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V. a kol.: *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010, str. 81

příhlašku do družstva, projednává se návrh stanov a volí se členové orgánů družstva. Aby mohlo družstvo vzniknout, musí být stanovy přijaty, členové orgánů zvoleni a musí být určen způsob splnění základního vkladu (výše základního vkladu je pro všechny členy stejná). Průběh a rozhodnutí o přijetí stanov na ustavující schůzi jsou ověřovány notářem. Družstvo pak vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku.¹¹² Člen družstva, jak již bylo zmíněno výše, může být přijat i během doby trvání družstva. O přijetí takového člena rozhoduje představenstvo družstva (stanovy mohou tuto pravomoc přidělit i jinému orgánu). Stejně tak rozhoduje představenstvo o vyloučení člena. Zánik členství není důvodem pro zánik družstva, pokud tím neklesne počet členů na méně než tři.

Orgány družstva jsou členská schůze, představenstvo a kontrolní komise.¹¹³ Stanovy mohou zřídit i další orgány, které ale nejsou primárně upravovány zákonem. Členy orgánů mohou být pouze členové družstva. Funkční období pro členy orgánů je maximálně pět let a končí všem těmto členům zároveň.¹¹⁴

Členská schůze je usnášeníschopná, pokud je přítomna většina všech členů. Pro přijetí usnesení je potřeba většina všech hlasů. Právo hlasovat mají všichni členové, přičemž každý člen má jeden hlas (pokud stanovy neurčí jinak).¹¹⁵

Představenstvo je statutárním orgánem družstva, které se stará o obchodní vedení družstva. Nejméně musí mít tři členy. Přesný počet členů určují stanovy. V rámci představenstva je volen předseda a (alespoň jeden) místopředseda (pokud stanovy neurčí jinak). Pro členy představenstva platí ze zákona zákaz konkurence. Stanovy mohou zákaz konkurence ještě rozšířit (nemohou ho však zúžit).¹¹⁶

Stejně jako u ostatních obchodních korporací, musí i u družstva existovat kontrolní orgán. Tím je tomto případě kontrolní komise, která kontroluje veškerou činnost družstva a projednává stížnosti členů. Na zjištěné nedostatky pak upozorňuje představenstvo a dohlíží na jejich nápravu. Kontrolní komise má mít ze zákona tři členy, ale jako ve většině případů, může být tento počet upraven stanovami. Kontrolní komise má také

¹¹² ČERNÁ S, ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 446-449

¹¹³ § 629 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹¹⁴ § 632 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹¹⁵ § 644-650 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹¹⁶ ČERNÁ S, ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 486-488

svého předsedu a minimálně jednoho místopředsedu. Členům komise je zakázána konkurence.¹¹⁷

Družstvo může zaniknout dvěma způsoby. S právním zástupcem nebo bez právního nástupce. Pokud zaniká s právním zástupcem, jedná se o přeměnu družstva. V případě, že zaniká bez právního nástupce, rozlišuje se ještě mezi zánikem s likvidací a bez ní. Likvidace se nevyžaduje v případech, kdy na majetek družstva byl vyhlášen konkurs, který byl zrušen pro splnění rozvrhového usnesení nebo proto, že nebyl majetek družstva dostačující. Družstvo zaniká dnem výmazu z obchodního rejstříku. Návrh na výmaz podává družstvo samo.¹¹⁸

3.2.3.3 Nové formy obchodních společností

Nové formy evropských obchodních společností vznikly ve snaze zjednodušit nadnárodní podnikání v rámci Evropské unie (dále jen EU). Jde především o překročení odlišných zákonů jednotlivých členských států EU. Počet firem, které si zvolily tuto právní formu podnikání není zatím vysoký, neboť ji můžeme stále považovat za novinku.¹¹⁹

Prvním typem evropské společnosti je **evropské hospodářské zájmové sdružení** (dále jen „EHZS“). V právu Evropské unie je upraveno přímo účinným nařízením Rady č. 2137/85 o evropském hospodářském zájmovém sdružení. Podobností se v České republice nejvíce blíží veřejné obchodní společnosti s tím rozdílem, že primárně nevzniká za dosažením zisku, ale za účelem podpory svých členů (podobně jako v družstvu). Toto nařízení je v České republice provedeno zákonem č. 360/2004 Sb., o evropském hospodářském zájmovém sdružení.¹²⁰ Zákon o obchodních korporacích v § 1 odst. 4 stanovuje, že EHZS lze v České republice zakládat.¹²¹

Další formou je **evropská společnost** (nebo také Evropská akciová společnost, SE), již podle názvu se jedná o kapitálovou společnost, tedy o obdobu akciové společnosti, kde musí být přeshraniční prvek. Je upravena nařízením Rady č. 2157/2001 o statutu evropské společnosti a směrnicí Rady 2001/86/ES, prováděcím předpisem v České

¹¹⁷ § 715-725 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

¹¹⁸ ČERNÁ S, ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol.: *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Str. 505

¹¹⁹ SYNEK M.: *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2011, str. 34

¹²⁰ ŠVARC a kol.: *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 233-236

¹²¹ § 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech

republiky je zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti. Jako kapitálová společnost má povinnost základního kapitálu, ten u SE činí minimálně 120 tisíc EUR.¹²²

Poslední formou evropské společnosti je **evropská družstevní společnost** (dále jen „SCE“), aby tato společnost mohla vzniknout, musí vždy obsahovat přeshraniční prvek. Je upravena nařízením Rady č. 1435/2003 o statutu evropské družstevní společnosti, které ale neobsahuje komplexní právní úpravu, tedy počítá, že bude řešena vnitrostátní právní úpravou a stanovami SCE. Účelem SCE je podpora svých členů.¹²³

3.3 Zvláštní formy podnikání

3.3.1 Banky a spořitelny

Právní podmínky provozování bank a spořitelen upravuje zákon č. 21/1992 Sb., Zákon o bankách. Výjimkou je Česká národní banka, která je upravena zvlášť zákonem č. ČNR č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 60/1993 Sb.

„Bankami se rozumějí akciové společnosti se sídlem v České republice, které:

- a) přijímají vklady od veřejnosti, a
- b) poskytují úvěry,

a které k výkonu činností podle a) a b) mají bankovní licenci.“

Základní kapitál bank musí být minimálně 500 000 000 Kč a alespoň v této výši má být tvořen peněžitými vklady.¹²⁴

Bankovní licenci uděluje na základě písemné žádosti Česká národní banka. Žádost musí kromě základních informací o žadateli obsahovat i zdůvodnění žádosti, které obsahuje strategický záměr banky, obchodní plán a analýzu trhu na kterém chce banka působit. Dále musí obsahovat listinné dokumenty, které jsou potřeba jako podklad pro správní řízení o udělení licence. V České republice působí také pobočky zahraničních bank, pokud jde o banky v rámci Evropské unie, uplatňuje se zde takzvaný princip jednotné licence, je tedy dostačující, pokud má banka licenci v některém z jiných členských států Evropské unie. Banky, které mají sídlo vně Evropské unie, musí žádat o udělení licence k provozování

¹²² SYNEK M.: *Manažerská ekonomika*, Praha: Grada Publishing, a.s. 2011, str. 35

¹²³ ŠVARC a kol.: *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014, str. 249-251

¹²⁴ § 4 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách

pobočky stejným způsobem jako banka vnitrostátní, která o získání licence usiluje.¹²⁵ Banka smí vykonávat pouze ty činnosti, které jsou povoleny v licenci. Licence přesně vymezuje dovozené činnosti a jejich rozsah a dále může obsahovat i podmínky, které musejí být splněny před či během provozování činnosti. Jako banka či spořitelna může být v obchodní firmě označena pouze ta právnická osoba, které byla tato licence udělena.¹²⁶

Orgány bank jsou stejné jako u ostatních akciových společností (viz 3.2.3.1.2.2 Akciová společnost).

3.3.2 Český rozhlas

Český rozhlas je právnickou osobou, která hospodaří s vlastním majetkem, jehož základem je majetek převedený z Československého rozhlasu. Český rozhlas upravuje a zřizuje zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, ve znění pozdějších předpisů. Sídlem Českého rozhlasu je Praha.¹²⁷ Cílem je poskytovat službu veřejnosti v oblasti tvorby a šíření rozhlasových programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na území celé České republiky a v zahraničí. Hlavní úkoly Českého rozhlasu zakotvuje § 2 odstavec druhý tohoto zákona a patří mezi ně: poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů, přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky, vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel, rozvíjení kulturní identity obyvatel České republiky včetně příslušníků národnostních nebo etnických menšin a výroba či vysílání zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež.¹²⁸

Orgány Českého rozhlasu jsou generální ředitel, který je statutárním orgánem, devítičlenná Rada Českého rozhlasu, která je volena a odvolávána Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky a dále pětičlenná Dozorčí komise, která je volena a odvolávána Radou Českého rozhlasu a slouží jako její poradní orgán v oblasti kontroly hospodaření, jejím

¹²⁵ Licencování, dostupné na:

https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/vykon_dohledu/postaveni_dohledu/uverove_institute/licencovani.html, 1. 2. 2016

¹²⁶ Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách

¹²⁷ § 1 zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu

¹²⁸ § 2 zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu

úkolem je sledovat účelnost a hospodárnost využívání finančních prostředků a majetku Českého rozhlasu.¹²⁹ Finančními zdroji jsou především rozhlasové poplatky vybírané podle zákona č. 252/1994 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů a dále příjem z vlastní podnikatelské činnosti.¹³⁰

3.3.3 Česká televize

Česká televize je zřízena zákonem č. 483/1991 Sb. o České televizi, ve znění pozdějších předpisů. Česká televize je právnickou osobou hospodařící s vlastním majetkem, jehož základem je majetek převedený z Československé televize. Sídlem České televize je stejně jako u Českého rozhlasu Praha.¹³¹ Poskytuje službu veřejnosti tvorbou a šířením televizních programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky. Mezi její hlavní úkoly, které stavuje přímo zákon, patří: poskytování objektivních, ověřených, ve svém celku vyvážených a všestranných informací pro svobodné vytváření názorů, přispívání k právnímu vědomí obyvatel České republiky, vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny skupiny obyvatel, rozvíjení kulturní identity obyvatel České republiky včetně příslušníků národnostních nebo etnických menšin, výroba a vysílání zejména zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež.¹³² Tedy identické s úkoly Českého rozhlasu.

Orgány České televize jsou generální ředitel, který představuje statutární orgán, Rada České televize a Dozorčí komise.¹³³

¹²⁹ § 4-9 zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu

¹³⁰ § 10 zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu

¹³¹ § 1 zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi

¹³² § 2 zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi

¹³³ § 4-9 zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi

3.3.4 Formy podnikání na základě jiného než živnostenského zákona

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, vymezuje v § 3 co je živnostenským podnikáním, ale zároveň stanovuje, co živností není.¹³⁴ Tyto činnosti můžeme rozdělit do několika skupin, jde o takzvaná svobodná povolání. Svobodné povolání je takové podnikání fyzické osoby, které se řídí jiným než živnostenským zákonem.

3.3.4.1 Činnost lékařů, zubních lékařů, farmaceutů a jiných nelékařských zdravotnických pracovníků a činnost veterinárních lékařů

Tato činnost se řídí zákonem č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta. Činnost veterinárních lékařů je upravena zákonem č. 166/1999 Sb., Veterinárním zákonem.

3.3.4.2 Činnost advokátů, notářů, soudních exekutorů, patentových zástupců a dalších

Tyto činnosti jsou také upraveny zvláštními zákony. Činnost advokátů v zákoně č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, notářů v zákoně č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, činnost soudních exekutorů zákonem č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a tak dále.

3.3.4.3 Zisk z pronájmu nemovitého majetku

Na zisk z pronajímání nemovitostí, bytů a nebytových prostor je pamatováno v rámci živnostenského zákona živností volnou, při splnění určitých podmínek však není živnostenské oprávnění potřeba. Pokud je pronajímatel vlastníkem nemovitosti. V tomto případě se příjmy z pronájmu řídí § 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

3.3.4.4 Zemědělské podnikání

Podnikat v zemědělské oblasti lze pomocí živnostenského oprávnění, také je možné se stát zemědělským podnikatelem dle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

Dle tohoto zákona je zemědělským podnikatelem fyzická nebo právnická osoba, která hodlá provozovat zemědělskou výrobu jako soustavnou a samostatnou činnost vlastním

¹³⁴ § 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.¹³⁵

3.3.4.5 Tvůrčí činnost

Dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora literární či jiné umělecké dílo.

¹³⁵ § 2 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství

4 Právní formy podnikání v Německu

Zda jsou podmínky podnikání v České republice příznivé, můžeme zjistit díky porovnání podmínek pro podnikání s jiným státem. Pro tuto studii byl vybrán systém Německa, jako systém další vyspělé evropské země. Pro výběr evropské země také přispěl fakt, že dle stanov EU má právo podnikat na území jednoho členského státu EU, podnikatel jiného členského státu EU za stejných podmínek, které platí pro domácí podnikatele.

Většina německých právních forem podnikání má v českém právu ekvivalenty. Najdou se ale i formy zvláštní, které jsou typické pro německý systém. Své ekvivalenty má v Německu veřejná obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciová společnost a v neposlední řadě také osoba samostatně výdělečně činná.

Ojedinelý je pak především případ GmbH Co. KG, který spojuje s.r.o. a k. s. Tato forma je příznivá především pro podnikatele, kteří chtějí, aby jejich společnost měla formu komanditní společnosti, ale nemohou si dovolit za ni ručit neomezeně (viz níže).

4.1 Offene Handelsgesellschaft (OHG) – Veřejná obchodní společnost

OHG je prakticky obdobou české veřejné obchodní společnosti. Jedná se také o osobní společnost, kde všichni společníci provozují podnik pod společným jménem a ručí za něj společně a neomezeně. OHG musí být zapsána v obchodním rejstříku u soudu, který je příslušný podle sídla společnosti. Může svým jménem nabývat práva, zavazovat se, nabývat vlastnictví, žalovat, ale na druhou stranu může být i žalována.¹³⁶

4.2 Kommanditgesellschaft (KG) – Komanditní společnost

KG prakticky odpovídá české komanditní společnosti. Jedná se, jako v ČR, o osobní společnost, kde někteří společníci ručí neomezeně a někteří omezeně. Rozdílnému ručení

¹³⁶ Právní formy společností v SRN, 2010. Dostupné na:
<http://www.expordosrn.cz/article/pr%C3%A1vn%C3%AD-formy-spole%C4%8Dnost%C3%AD-v-n%C4%9Bmecku>, 2. 3. 2016

odpovídá i rozdílně rozdělení pravomocí ve společnosti. Komanditisté (ručí omezeně) mají menší pravomoci než komplementáři (ručí neomezeně).¹³⁷

4.3 Aktiengesellschaft (AG) – Akciová společnost

AG je kapitálovou společností, která je právnickou osobou s vlastní subjektivitou a musí být zapsána do obchodního rejstříku. AG musí založit minimálně pět společníků.¹³⁸ Minimální základní kapitál činí 50 tisíc EUR. Před vznikem společnosti musí být minimálně čtvrtina z tohoto kapitálu splacena. AG musí ze zákona vytvořit tzv. rezervní fond, do kterého musí společnost vkládat minimálně pět procent ročního zisku. Povinnost vkladu do rezervního fondu ustává, pokud částka do něj vložená nabude deseti procent základního kapitálu.¹³⁹

4.4 Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH) – Společnost s ručením omezeným

GmbH je stejně jako s.r.o. kapitálovou společností, kterou může založit jak fyzická, tak právnická osoba. Podobně také platí, že zakladatelem může být jen jediná osoba. Společnost je zakládána společenskou smlouvou, která musí být podepsána všemi společníky a dále notářsky ověřena. Pro samotný vznik společnosti je pak důležitý zápis do obchodního rejstříku. Základní kapitál musí být minimálně 25 tisíc EUR. Za své závazky ručí společnost pouze svým majetkem. Před zápisem do OR je nutné složit alespoň polovinu základního kapitálu (v případě nepeněžitých vkladů, pak musí být složen základní kapitál celý).¹⁴⁰ Předtím než je společnost zapsána do OR, avšak po notářském ověření společenské smlouvy, získává společnost dovětek „in Gründung“ tedy „v založení“

¹³⁷ Právní formy společností v SRN, 2010. Dostupné na: <http://www.expordosrn.cz/article/pr%C3%A1vn%C3%AD-formy-spole%C4%8Dnost%C3%AD-v-n%C4%9Bmecku>, 2. 3. 2016

¹³⁸ Právní formy společností v SRN, 2010. Dostupné na: <http://www.expordosrn.cz/article/pr%C3%A1vn%C3%AD-formy-spole%C4%8Dnost%C3%AD-v-n%C4%9Bmecku>, 2. 3. 2016

¹³⁹ Pravidla podnikání v Německu, 2009. Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravidla-pro-podnikani-v-nemecku-93.html#prafopod>, 2. 3. 2016

¹⁴⁰ Právní formy společností v SRN, 2010. Dostupné na: <http://www.expordosrn.cz/article/pr%C3%A1vn%C3%AD-formy-spole%C4%8Dnost%C3%AD-v-n%C4%9Bmecku>, 3. 3. 2016

(GmbH i. G.). Tento dovětek pak se zapsáním společnosti do OR mizí a společnost je nazývána GmbH.¹⁴¹

4.5 Kleinunternehmer – Malý živnostenský podnik

Forma malého živnostenského podniku je pro podnikatele použitelná pouze v případě, že v prvním roce podnikání byl obrat podniku maximálně 50 tisíc EUR. Není u něj požadováno skládání základního kapitálu a podnikatel ručí za podnik neomezeně. Zápis do obchodního rejstříku se v tomto případě nevyžaduje.¹⁴²

4.6 Gesellschaft bürgerlichen Rechts (GbR)

Sdružení, které je zakládáno dle německého občanského práva. Založit jej mohou minimálně dva společníci, kteří nemusí skládat základní kapitál a za své sdružení ručí neomezeně. Do obchodního rejstříku se tato sdružení v Německu nezapisují. Využívána je tato forma především malými podniky.¹⁴³

4.7 Gesellschaft mit beschränkter Haftung und Complementär Kommanditgesellschaft (GmbH Co. KG)

Jedná se o spojení komanditní společnosti a společnosti s ručením omezeným. Respektive německé zákony povolují, aby jako společník do komanditní (ale i veřejné obchodní) společnosti vstoupila s.r.o. (resp. v Německu GmbH). Takto smíšená společnost je i nadále společností komanditní (nebo veřejnou obchodní) a má všechny její charakteristické znaky popsané výše, ale s jednou, velmi podstatnou, odlišností. Tou je míra ručení. V případě, že je u KG komplementářem GmbH, neručí již neomezeně, ale omezeně (v případě OHG pak alespoň jeden ze společníků ručí omezeně).¹⁴⁴ Jak již bylo uvedeno, společnost

¹⁴¹ Pravidla podnikání v Německu, 2009. Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravidla-pro-podnikani-v-nemecku-93.html#prafopod>, 3. 3. 2016

¹⁴² Pravidla podnikání v Německu, 2009. Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravidla-pro-podnikani-v-nemecku-93.html#prafopod>, 3. 3. 2016

¹⁴³ Pravidla podnikání v Německu, 2009. Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravidla-pro-podnikani-v-nemecku-93.html#prafopod>, 3. 3. 2016

¹⁴⁴ Právní formy společností v SRN, 2010. Dostupné na: <http://www.exportdosrn.cz/article/pr%C3%A1vn%C3%AD-formy-spole%C4%8Dnost%C3%AD-v-n%C4%9Bmecku>, 3. 3.2016

je nadále komanditní a není tak u ní požadován základní kapitál, povinně se zapisuje do OR.¹⁴⁵

4.8 Komparace

I přes to, že Německo nabízí více právních forem podnikání, z nichž by některá mohla pro české podnikatele představovat lepší volbu, než kterou zvolili v České republice, nedá se říci, že by Německo z hlediska právních forem představovalo zemi, do které by čeští podnikatelé běžně odcházeli. Zejména pokud vezmeme v úvahu, že daňové podmínky jsou v Německu komplikované a v některých ohledech podobné jako v České republice. Takovými zeměmi, ve kterých by se vyplatilo založit si podnik, jsou tzv. daňové ráje. V Evropě mezi tyto ráje patří Monako, Lichtenštejnsko, Andora a San Marino. V Monaku se například neplatí žádná daň z příjmu (v Německu je to 15%, nicméně celkové daňové zatížení příjmu právnických osob dosahuje 30%, u fyzických osob se pak daň z příjmu pohybuje od 14%-45%), v Lichtenštejnsku firmy platí pouze daň z výnosu a to v rozmezí od 7,5% do 20%. V Andoře není vybírána žádná přímá daň – ani z příjmu ani z majetku.

Světová banka každoročně vydává publikaci, kde zveřejňuje, jak jsou na tom jednotlivé země z pohledu příznivých podmínek k podnikání. Země jsou hodnoceny z hlediska mnoha ekonomických ukazatelů, které ovlivňují podnikání v dané zemi. V roce 2015 Světová banka hodnotila 189 zemí.¹⁴⁶ Dlouhodobě se na prvním místě žebříčku umisťuje Singapur. V horních příčkách se pak dále pohybují Hongkong, Nový Zéland, USA nebo Dánsko. Česká republika byla v roce 2014 na 75. místě. V roce 2015 se posunula o neuvěřitelných 42 míst na 33. místo a pro rok 2016 klesla na 36. místo.¹⁴⁷

¹⁴⁵ Pravidla podnikání v Německu, 2009. Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravidla-pro-podnikani-v-nemecku-93.html#prafopod>, 3. 3. 2016

¹⁴⁶ Doing Business, 2015. Dostupné na: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2015>, 3.3.2016

¹⁴⁷ Economy Rankings, 2015. Dostupné na: <http://www.doingbusiness.org/rankings>, 3.3.2016

5 Vlastní práce

V předchozích částech práce jsou uvedena pravidla a podmínky pro podnikání v České republice. Tato část je zaměřena na zjišťování informací od podnikatelů. Respondenty byli tedy pouze podnikatelé se sídlem v České republice. Pro získání těchto informací byl použit sociologický výzkum, který proběhl pomocí dotazníkového šetření a jeho hlavním cílem bylo určit, zda jsou v České republice příznivé podmínky pro podnikání či nikoliv.

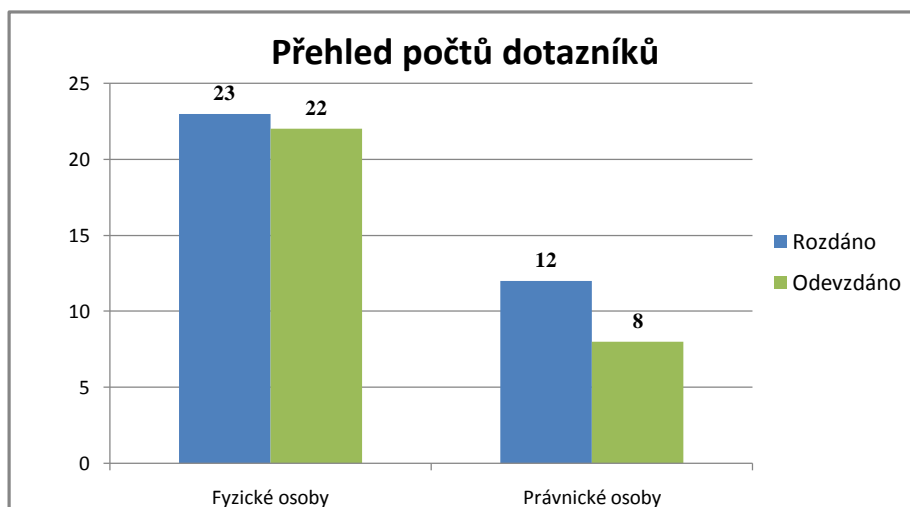
5.1 Základní informace

Součástí dotazníku bylo celkem 10 otázek, z toho jedna byla segmentačního typu, dále obsahoval 8 uzavřených otázek, jejichž cílem bylo zjistit názory podnikatelů na podmínky podnikání v České republice. Dotazník obsahoval také jednu otevřenou otázku, ve které mohli respondenti navrhnout úpravu některého z právních předpisů, o kterém se domnívají, že není správně právně ošetřen a současně je v jejich podnikatelské činnosti nejvíce omezuje.

Reprezentativní vzorek respondentů a jejich dotazníkové odpovědi se nemusí přesně shodovat s jinými průzkumy na obdobné téma.

Celkově bylo rozdáno 35 dotazníků, konkrétně 23 respondentům podnikajícím jako fyzické osoby a 12 podnikajícím jako osoby právnické. Nazpět od respondentů bylo vráceno 30 vyplněných dotazníků, 18 dotazníků od respondentů podnikajících jako fyzické osoby a 12 od respondentů podnikajících jako právnické osoby. Úspěšnost vyplnění byla tedy poměrně vysoká, a to 85,7%.

Graf 1: Přehled počtů rozdaných a odevzdaných dotazníků

Zdroj: Vlastní zpracování

Níže jsou uvedeny výsledky jednotlivých zjišťujících otázek zvlášť. Odpovědi jsou vyobrazeny pomocí grafů, ze kterých je názorně vidět rozložení výsledků. Každý z grafů je také náležitě okomentovaný.

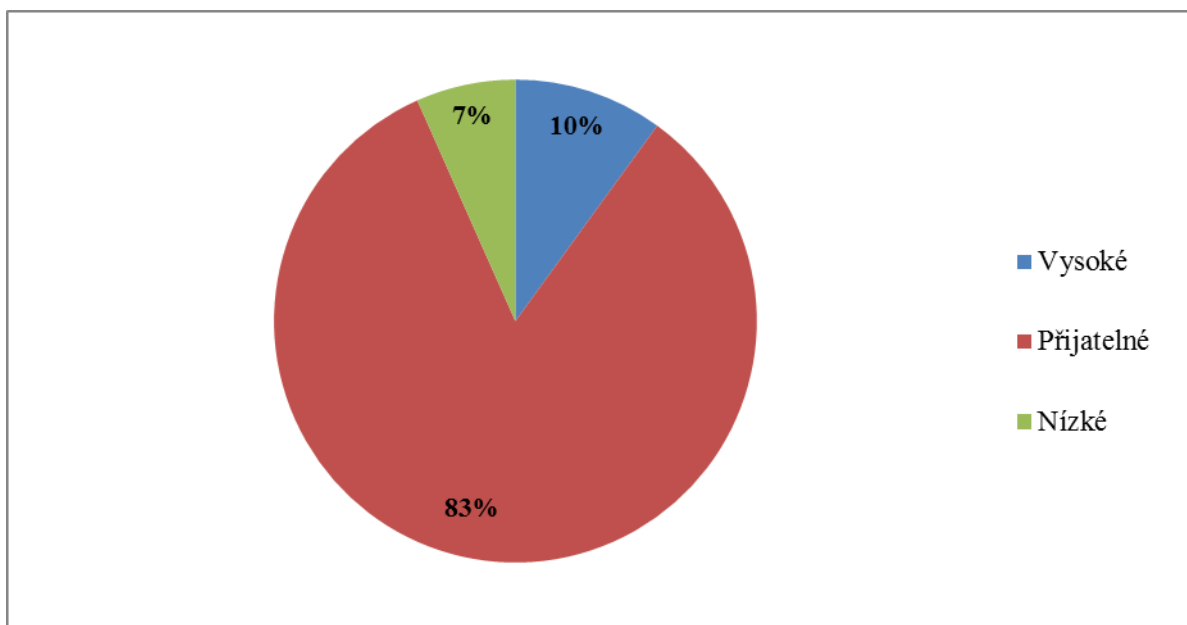
5.2 Výše správních poplatků při zakládání podniků či živností

Úkolem první uzavřené otázky bylo zjistit, zda jsou podnikatelé spokojeni s výší správních poplatků, které je potřeba zaplatit na počátku jejich podnikatelské činnosti.

Z grafu číslo 1 můžeme vidět, že většina respondentů nevidí problém ve výši poplatků, které je při zakládání podniku či živnosti třeba zaplatit. Naprosto jednoznačné to bylo hlavně u fyzických osob, které většinou podnikají na základě živnostenského oprávnění. Poplatky spojené se založením živnosti jsou pro začínajícího podnikatele na přijatelné úrovni.

Poplatky potřebné pro založení živnosti či podniku mají ve valné většině případů únosnou výši, lze tedy konstatovat, že v České republice není nikterak náročné začít s podnikáním.

Graf 2: „Jsou podle Vás správní poplatky potřebné pro založení živnosti či podniku:“

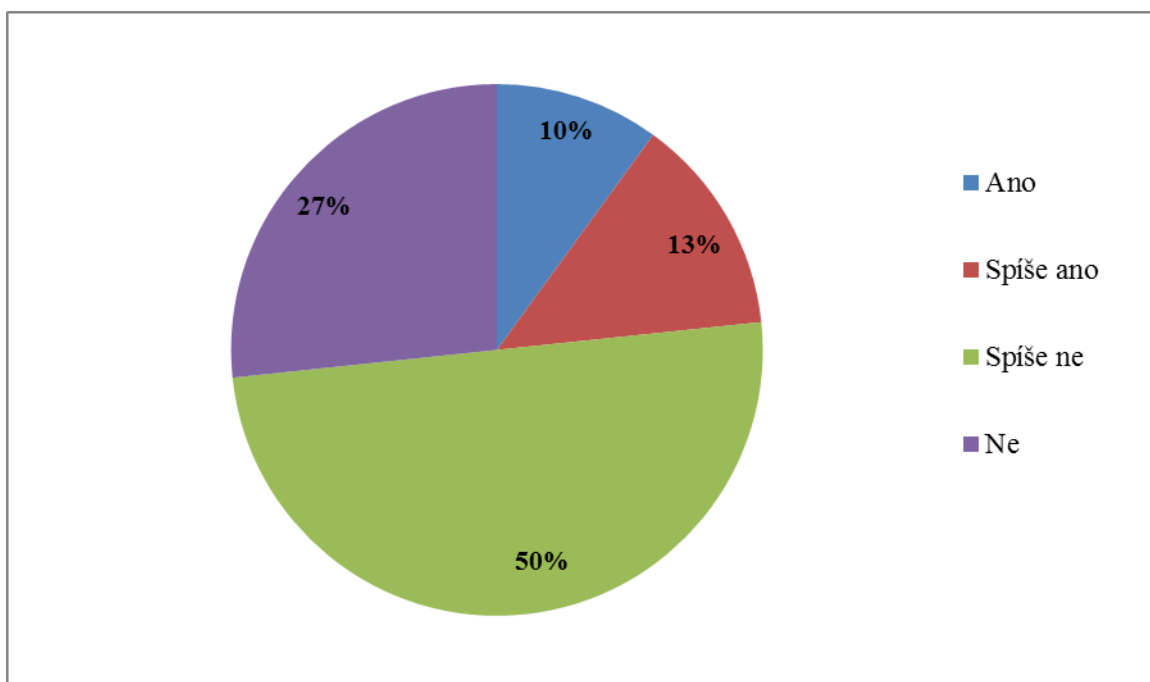
Zdroj: Vlastní zpracování

5.3 Spokojenost s výší výdajů na dodržení právních předpisů během podnikání

Druhá uzavřená otázka měla za úkol zjistit, zda jsou podnikatelé spokojeni s částkou, kterou musí vynakládat na dodržování všech právních předpisů.

Z výsledku otázky číslo 2 je zřejmé, že většina respondentů není spokojena s výší částky, kterou musí vynaložit na dodržování právních předpisů. Jednou z příčin může být nedůvěra podnikatelů vůči státní správě. Státní správa se totiž několikrát snažila podpořit podnikatele snahou o snížení jejich administrativního zatížení, tato snaha však v některých případech nebyla ze strany podnikatelů pochopena. Nakonec se totiž ukázalo, že v některých případech to pro podnikatele znamenalo opak.

Graf 3: „Jste spokojeni s částkou, kterou musíte pravidelně vynaložit na dodržení právních předpisů v daném oboru podnikání?“

Zdroj: Vlastní zpracování

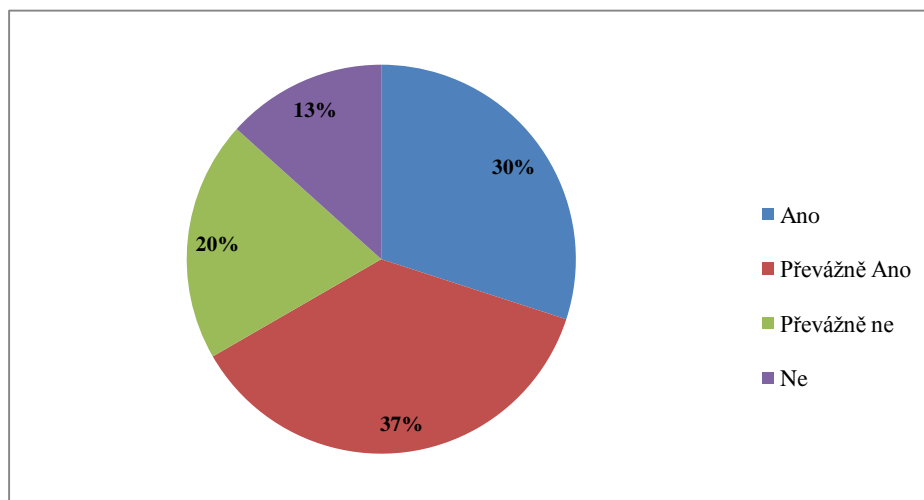
5.4 Srozumitelnost právních předpisů týkajících se podnikání

Pomocí třetí uzavřené otázky jsme chtěli zjistit, zda jsou právní předpisy České republiky týkající se podnikání pro podnikatele srozumitelné.

Z výsledku otázky číslo 3 vyplývá, že většina respondentů je spokojena se srozumitelností právních předpisů. Problém může nastat u drobných podnikatelů, kteří předpisům nemusí rozumět, ale nemohou si dovolit využívat služeb kvalifikovaného člověka, který by jim pomohl.

Velké podniky většinou s dodržováním předpisů nemají tolik problémů, jelikož si mohou dovolit přijmout kvalifikované zaměstnance, kteří mají potřebné znalosti daných předpisů.

Graf 4: „ Jsou dle Vašeho názoru právní předpisy České republiky týkající se podnikání srozumitelné?“

Zdroj: Vlastní zpracování

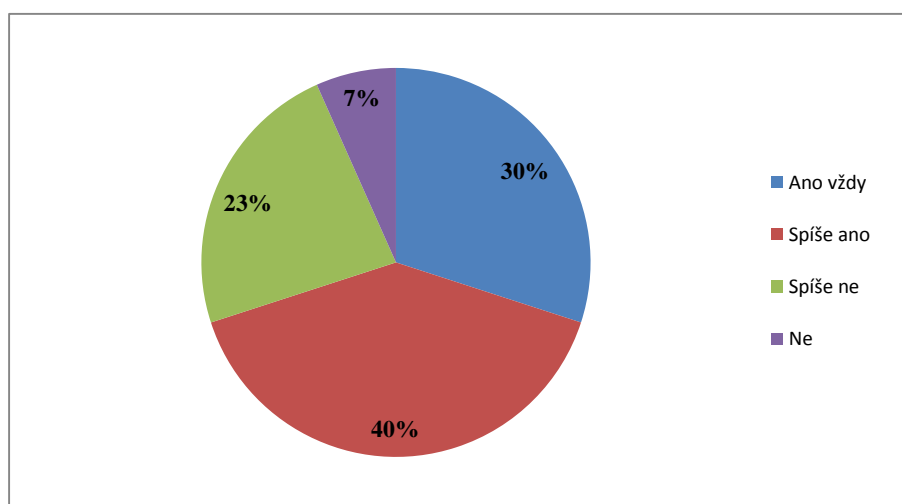
5.5 Vědomosti úředníků a jejich ochota pomoci

Další otázka měla za úkol zjistit názor podnikatelů na vědomosti úředníků. Tedy, jestli jsou znalosti úředníků na takové úrovni, aby byli schopni poskytnout podnikatelům potřebné informace, otázka hodnotila také jejich ochotu informace poskytnout.

Z výsledku otázky číslo 4 vyplývá, že více než 2/3 respondentů jsou spokojeny s úředníky, s jejich přístupem a s vědomostmi, které mají. Toto zjištění je celkem pozitivní. Schopnost a ochota pomoci je účinným nástrojem, který podnikatelům značně pomáhá a usnadňuje dodržování právních předpisů, šetří čas i peníze.

Jen 7% respondentů je zásadně nespokojeno s úředníky, avšak dalších 23% hodnotí vědomosti a ochotu úředníků negativně, což už v součtu není zanedbatelné. Je třeba, aby byli úředníci řádně a pravidelně proškolení, a to jak v oblasti změn právních předpisů, tak v komunikaci s podnikateli.

Graf 5: „Mají podle vás pracovníci živnostenských či finančních úřadů dostatečné vědomosti o dané problematice a jsou Vám tedy ochotni a schopni poskytnout požadované informace či radu?“

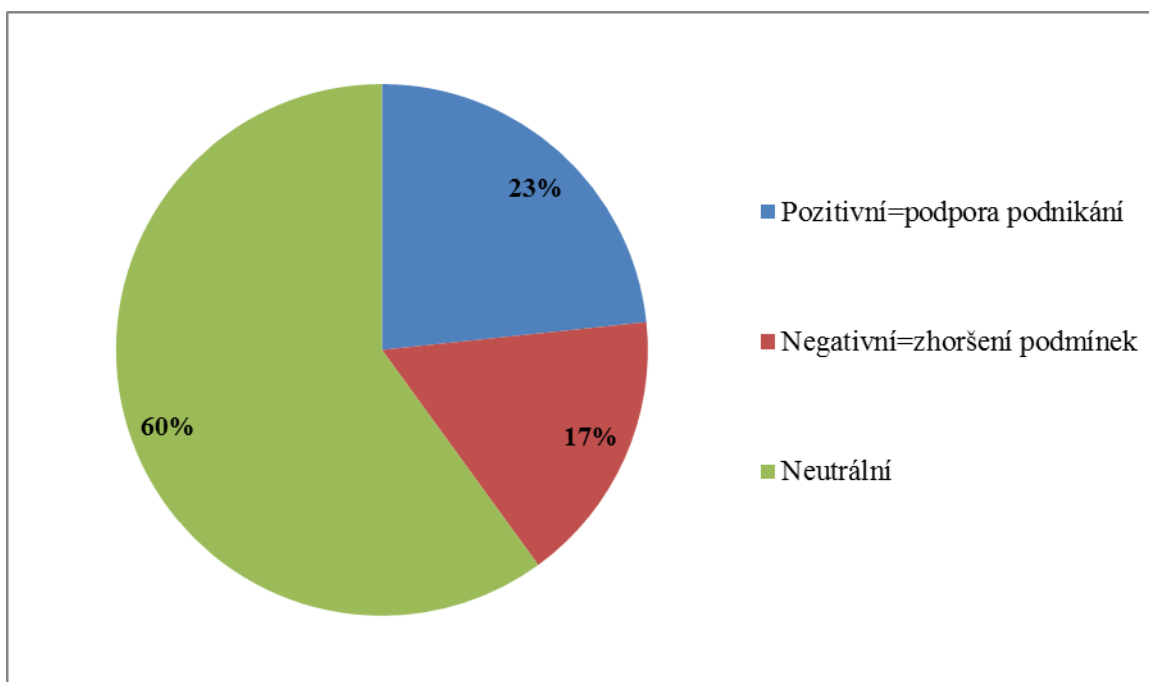
Zdroj: Vlastní zpracování

5.6 Vývoj právních předpisů v oblasti podnikání za posledních 5 let

Pomocí této otázky jsme zjišťovali, jak na respondenty působily změny právních předpisů za posledních 5 let.

Z výsledku otázky číslo 5 lze vidět, že více než polovina respondentů si myslí, že úpravy právních předpisů státní správy v posledních letech podnikatelům v jejich činnosti nijak významně nepomohly. Procentuální výsledky dalších 2 odpovědí, tedy zda byly změny právních předpisů pozitivní či negativní, jsou poměrně vyrovnané, konkrétně tedy zvolilo možnost pozitivní změny předpisů 7 respondentů a negativní o 2 méně. To jen upevňuje tvrzení, že snaha zákonodárců pomoci podnikatelům a podpořit jejich činnost nebyla moc úspěšná, a nedošlo tedy k žádné zásadní změně.

Graf 6: „Byly podle Vás změny v právních předpisech v oblasti podnikání za posledních 5 let:“

Zdroj: Vlastní zpracování

5.7 Změny právních předpisů navrhované podnikateli

Cílem této jediné otevřené otázky dotazníkového šetření bylo zjistit, zda mají podnikatelé konkrétní představu o tom, který předpis jejich podnikatelskou činnost nejvíce omezuje a jehož změna by nejvíce napomohla jejich podnikání. Také nás zajímalo, zda se navrhované změny budou opakovat.

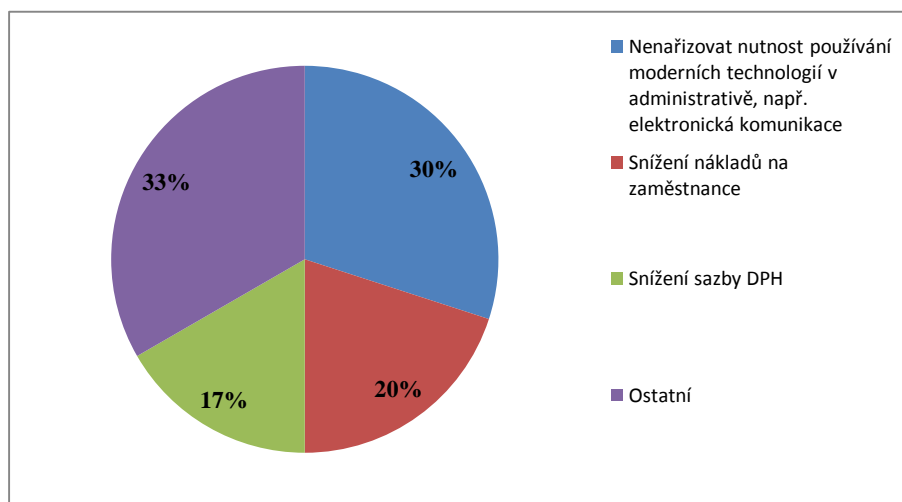
Z výsledného grafu můžeme vidět, že 2/3 všech respondentů uvedly jeden ze tří návrhů uvedených uvnitř grafu.

Dále z odpovědí respondentů na tuto otázku vyplývá, že největší nespokojenost podnikatelů je především ze stále větší nutnosti implementace nových technologií v administrativě, jako je například komunikace s úřady v elektronické podobě.

Dále by si podnikatelé představovali větší podporu ze strany státu, nejčastěji uváděli snížení nákladů na zaměstnance a odůvodňovali to také tím, že pokud by byly náklady sníženy, mohli by si dovolit zaměstnat více lidí a tím snížit nezaměstnanost státu.

Třetí nejčastější odpovědí bylo snížení sazby daně z přidané hodnoty. Což by možná napomohlo ekonomice jako takové, ale v současné době, kdy se vláda snaží na daních vybírat stále více peněz je snížení sazeb DPH pro všechna odvětví pravděpodobně nemyslitelné.

Graf 7: „Jaké změny či úpravy právních předpisů byste navrhovali vy?“

Zdroj: Vlastní zpracování

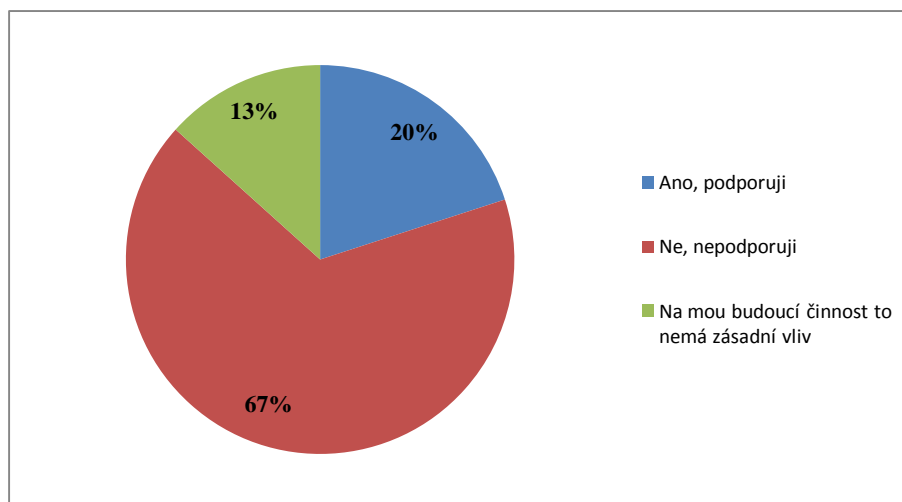
5.8 Názor podnikatelů na návrh zákona o elektronické evidenci tržeb

Otázka číslo 7 měla za úkol zjistit názor podnikatelů na aktuální návrh zákona současné vlády o elektronické evidenci tržeb.

Z výsledků této uzavřené otázky je více než patrné, že většina respondentů s navrhovaným zákonem nesouhlasí, je to i tím, že většina respondentů podniká jako fyzická osoba, tedy jde většinou o OSVČ. Negativní postoj k celé věci však v mnoha případech nemají kvůli tomu, že budou lépe kontrolováni úřady ohledně poctivého placení daní, většinou se obávají toho, že nebudou mít dostatek finančních prostředků na pořízení potřebného vybavení a na pokrytí provozních nákladů, které by se měly také zvýšit. Nemalá část z nich by byla nucena svoji podnikatelskou činnost ukončit.

Jsou zde naopak i takoví podnikatelé, kteří tento návrh kvitují. Jsou jimi většinou větší společnosti, které používají moderní administrativní prostředky již nyní a jejich počáteční investice do potřebného vybavení pro ně nebude ohrožující. Navíc jim ubude konkurence v podobě drobných podnikatelů, jejichž počet se pravděpodobně zřetelně sníží.

Graf 8: „Podporujete chystaný návrh zákona současné vlády o elektronické evidenci tržeb?“

Zdroj: Vlastní zpracování

5.9 Vliv schválení zákona o elektronické evidenci tržeb na pokračování podnikání

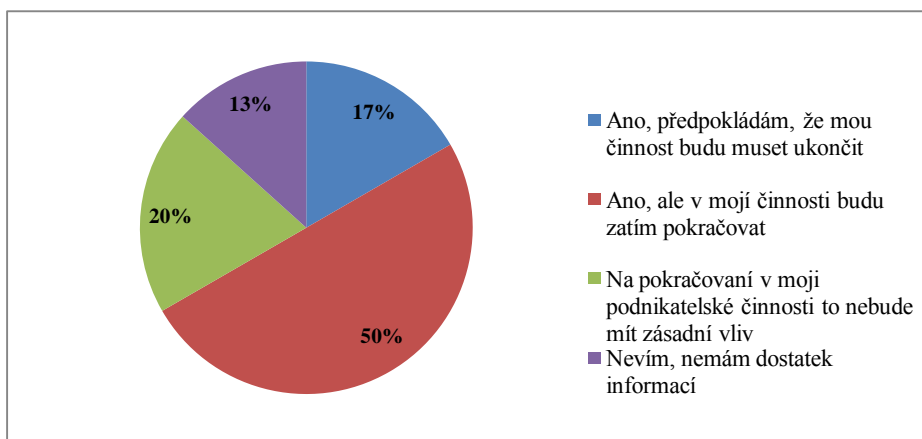
Tato otázka doplňuje tu předchozí, jejím hlavním úkolem je získat informace o tom, zda by případné schválení již zmíněného zákona mělo vliv na pokračování některých respondentů v jejich podnikání.

Z výsledků otázky číslo 8 je zřejmé, že pokud chystaný návrh opravdu vejde v platnost, je možné, že by to na naši ekonomiku mohlo mít „trochu jiný“ vliv a účinek než jaký zákonodárci očekávají. 17% respondentů uvedlo, že budou pravděpodobně muset své podnikání ukončit, což by znamenalo zvýšení počtu nezaměstnaných (neznamená to, že bývalí podnikatelé nebudou pracovat, naopak obsadí pracovní místa například pro absolventy vysokých škol bez praxe), se zvýšením nezaměstnanosti jsou spojeny i vyšší výdaje státu.

Celá polovina respondentů je rozhodnutá, i přes ekonomickou zátěž, pokračovat v činnosti, ale nejsou přesvědčeni, zda budou dosahovat takových zisků, aby se jim podnikání nadále vyplácelo. Na druhou stranu jim může pomoci úbytek konkurence, pokud část drobných podnikatelů ukončí svou činnost.

Jen 1/5 podnikatelů nemá s navrhovaným zákonem žádný problém, což je poměrně málo. Lze opět předpokládat, že do této skupiny patří hlavně větší podniky.

Graf 9: „Pokud by návrh z otázky číslo 6 byl uveden v platnost, ovlivní to nějak Vaše pokračování v podnikatelské činnosti?“

Zdroj: Vlastní zpracování

5.10 Úvaha nad změnou sídla firmy do jiného státu

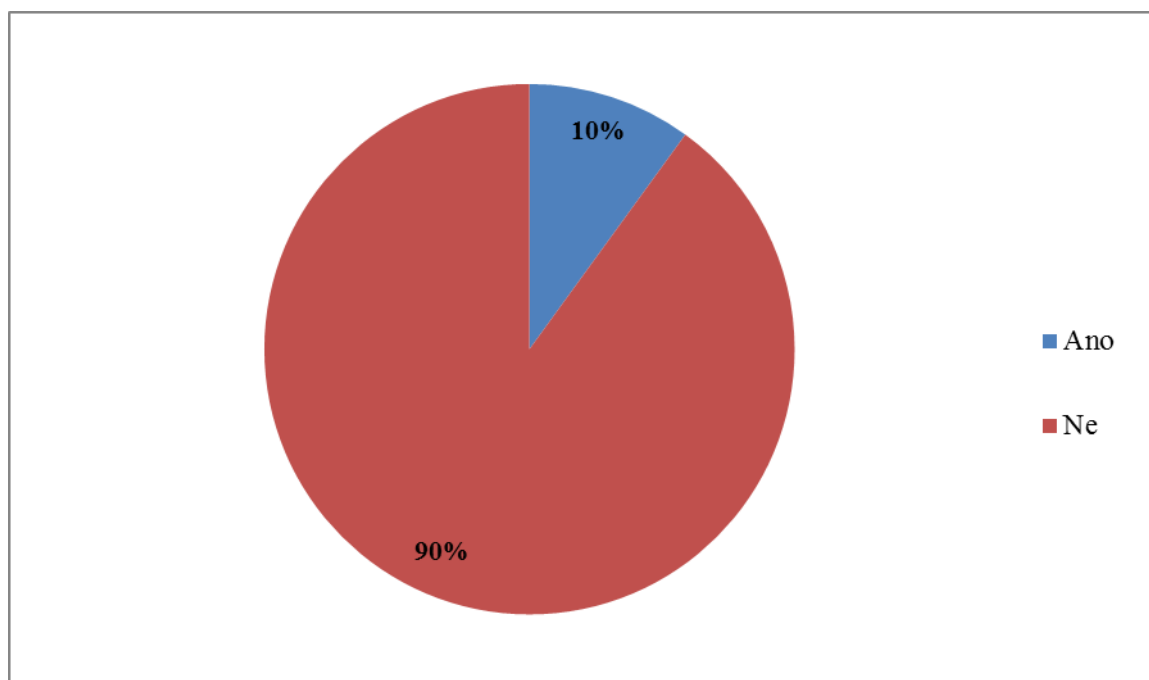
Poslední otázka měla za úkol zjistit, zda některý z respondentů uvažoval o změně sídla svého podnikatelského subjektu do jiného státu, kde by podmínky pro jeho odvětví podnikání byly příznivější.

Z poměru výsledků otázky je zřejmé, že většina z dotazovaných respondentů o přesunu podniku neuvažuje.

Takto jednoznačné výsledky mohou mít mnoho příčin. Jednou z nich je, že většina respondentů tohoto dotazníkového šetření jsou fyzické osoby, které ve většině případů provozují nějaký druh živnosti. Tito podnikatelé většinou působí v regionu kolem svého bydliště a nemají žádné zahraniční kontakty, nemluvě o jazykové bariéře atd.

Další z příčin může být ta, že podnikatelé hodnotí zdejší podmínky pro podnikání jako příznivé.

Graf 10: „Uvažovali jste někdy nad změnou sídla vaší podnikatelské činnosti do jiného státu z důvodu příznivějších podmínek podnikání?“

Zdroj: Vlastní zpracování

5.11 Zhodnocení výsledků dotazníkového šetření

Z výsledků jednotlivých otázek dotazníkového šetření vyplývá, že podmínky pro podnikatele jsou v České republice relativně příznivé. Podnikatelé zhodnotili kladně především počáteční výdaje potřebné při zakládání podniků či živností. Spokojeni jsou také s prací úředníků jednotlivých státních institucí, konkrétně hodnotili, zda mají patřičné vědomosti o dané problematice a zda jsou dostatečně ochotni a schopni pomoci. Zároveň také valná většina respondentů uvedla, že neuvažuje a změně sídla činnosti do jiného státu, z toho plyne, že jsou s podmínkami podnikání v České republice spokojeni. Relativně kladně hodnotili srozumitelnost právních předpisů týkajících se podnikání. Podobně respondenti hodnotili také jejich vývoj za posledních 5 let, kdy nadpoloviční většina uvedla, že jejich úpravy podmínky podnikání nezhoršily, ale ani nezlepšily. Zbytek respondentů se přiklonil spíše k možnosti, že úpravy daných předpisů byly pozitivní a tak se podmínky k podnikání zlepšily.

Tak kladně naopak nehodnotili výši výdajů na dodržování právních předpisů během podnikatelské činnosti. V současné době způsobily velké znepokojení, hlavně u drobných podnikatelů, návrhy nových zákonů současné vlády. Konkrétně jde hlavně o návrh zákona o elektronické evidenci tržeb. Tento návrh nepodporují dvě třetiny všech respondentů, následně dokonce 17% podnikatelů uvedlo, že pokud bude tento návrh zákona schválen, budou pravděpodobně nuceni ukončit svou podnikatelskou činnost. Toto zjištění je velmi závažného charakteru, jelikož živnostníci jsou nejpočetnější skupinou podnikatelů. Mohlo by dojít ke skokovému zvýšení nezaměstnanosti a dalším jevům s tím spojeným.

6 Závěr

Po pádu komunistického režimu v Československé socialistické republice a následném vzniku samostatné České republiky, došlo k přeměně z centrálně plánované ekonomiky na ekonomiku tržní. Tato velká změna přinesla nejdříve zemi ekonomický propad, jelikož všechny metody privatizace se neukázaly jako ideálně zvolené vzhledem k časové tísní zákonodárců při jejich přípravě. I přesto, že první zkušenosti s tržní ekonomikou nebyly pro Českou republiku příznivé, netrvalo dlouho a ekonomická situace se začala zlepšovat.

V této době neexistovaly odpovídající zákony, které by chránily spravedlivou soutěž na ekonomickém trhu. Spravedlivá soutěž je důležitá pro správné fungování tržního hospodářství, z tohoto důvodu byly tyto zákony vládou v krátké době vytvořeny.

Jak vyplývá z teoretické části práce, česká legislativa upravuje relativně vysoký počet právních forem podnikání. Budoucí podnikatel tak má dostatečný prostor k výběru té, pro něj, nejlepší a nejvýhodnější formy. Každá forma má svá specifika, některé z nich jsou vhodnější pro podnikající jednotlivce, jiné jsou výhodnější pro velké společnosti. S tím souvisí také jejich odlišné náklady jak na založení, tak na provoz podniku. Hlavní výhodou bych tedy viděl v tom, že existují takové formy podnikání, jako je např. živnost, které nejsou pro živnostníka při jejich založení a provozu příliš finančně náročné. Na druhé straně pak existují formy podnikání, které vyhovují spíše velkým společnostem.

Ze srovnání právních forem podnikání v České republice a v Německu vyplývá, že Německá spolková republika nabízí větší počet možností volby pro podnikatele, přičemž většina z nich je srovnatelná s těmi českými. Existuje pár případů, které nemají v České republice ekvivalent. Tyto formy se zdají být z určitého hlediska výhodnější, nicméně vzhledem ke komplikovanosti daňového systému Německa nepředstavují tak lákavé podmínky, aby to české podnikatele přimělo k podnikání v Německu, přestože podle žebříčku příznivosti podnikání v jednotlivých zemích světa, který vydává každoročně Světová banka, se Česká republika pro letošní rok umístila na 36. místě a Německo se umístilo o 21 míst nad Českou republikou. Mezi evropské země s nejvýhodnějšími podmínkami pro podnikání patří především Andorra, Monako, San Marino a Lichtenštejnsko nebo Dánsko.

Dle výsledků dotazníkového šetření můžeme konstatovat, že u podnikatelů v České republice v současné době převažuje kladné hodnocení podmínek pro podnikání. Podmínky se dají z odpovědí respondentů hodnotit jako příznivé. U velké části z nich

převažují ale obavy z jejich zhoršení. Příčinou těchto obav je především návrh zákona současné vlády o elektronické evidenci tržeb. Schválení tohoto návrhu se obávají především živnostníci, dokonce 17 % respondentů uvedlo, že pokud tento návrh vejde v platnost, budou muset pravděpodobně svou podnikatelskou činnost ukončit.

Po prostudování podkladů, proniknutí do dané problematiky a následném zpracování bakalářské práce, jsou dle mého názoru podmínky pro podnikání relativně příznivé. Schválení a zavedení elektronické evidence tržeb by zejména pro mnohé živnostníky znamenalo nepřekonatelnou překážku v podobě vysokých pořizovacích a provozních finančních výdajů, které by zkomplikovaly, v některých případech i znemožnily, pokračování v jejich podnikatelské činnosti. Lze předpokládat, že dojde ke znatelnému úbytku živnostníků, kteří tvoří nejpočetnější skupinu podnikatelů a zároveň tvoří střední třídu celé společnosti v České republice.

Dle zjištěných skutečností z tvorby teoretické části mi připadají zákony upravující podnikání správně formulovány, považuji je za srozumitelné, což také potvrzují výsledky dotazníkového šetření.

Seznam použitých zdrojů

Knížní prameny

- ČERNÁ S., ŠTENGLOVÁ I., PELIKÁNOVÁ I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 637s. ISBN 978-80-7478-735-5.
- SAMUELSON P.A., NORDHAUS W.D., *Ekonomie 18.vydání*. Praha: NS Svoboda, 2010. 775s. ISBN 978-80-205-0590-3.
- SRPOVÁ J., ŘEHOŘ V. a kol.: *Základy podnikání. Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. Praha: Grada Publishing, a.s. 2010. 425s. ISBN 978-80-247-3339-5
- SYNEK M., *Manažerská ekonomika*, Praha: Grada Publishing, a.s. 2011. 480s. ISBN 978-80-247-3494-1.
- ŠVARC a kol.: *Základy obchodního práva po rekodifikaci soukromého práva*, Plzeň, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2014. 510s. ISBN 978-80-7380-504-3.
- URBAN J.: *Teorie národního hospodářství*. 3. doplněné a rozšířené vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. 559s. ISBN 978-80-7357-579-3.

Legislativa

- Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod
- Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství

- Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
- Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi
- Zákon č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu
- Zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník
- Zákon č.90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech
- Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách
- Zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku

Internetové zdroje

- Česká národní banka, česká národní banka: *Ekonomický vývoj na území České republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-12-07]. Dostupné na: http://www.historie.cnb.cz/cs/menova_politika/prurezova_temata_menova_politika/1_ekonomicky_vyvoj_na_uzemi_ceske_republiky.html.
- Doing Business [online]. 2015. [2016-03-03]. Dostupné na: <http://www.doingbusiness.org/reports/global-reports/doing-business-2015>.
- Economy Rankings [online]. 2015. [2016-03-03]. Dostupné na: <http://www.doingbusiness.org/rankings>.
- ILIEVOVÁ V.: *Transformace hospodářství České republiky* [online]. (PDF). [cit. 2015-12-08]. Dostupné na: <http://vladimira.iliev-cz.com/media/Kap02.pdf>.

- JENERÁLOVÁ I.: *Vývoj české ekonomiky* [online].2011. [cit. 2015-12-07].
Dostupné na: <http://www.czech.cz/cz/Podnikani/Ekonomicka-fakta/Vyvoj-ceske-ekonomiky>.
- Kapitálová vs. Osobní společnost [online]. [cit. 2016-02-01]. Dostupné na:
<http://www.podnikator.cz/zacatek-podnikani/zalozeni-spolecnosti/n:16810/Kapitalo-va-vs-osobni-spolecnost>.
- Licencování [online]. [cit. 2016-02-01]. Dostupné na:
https://www.cnb.cz/cs/dohled_financi_trh/vykon_dohledu/postaveni_dohledu/uve-rove_institute/licencovani.html.
- Pravidla podnikání v Německu [online]. 2009. [2016-03-02]. Dostupné na:
<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/pravidla-pro-podnikani-v-nemecku-93.html#prafopod>.
- SYNEK M.: *Transformace, restrukturalizace, revitalizace* [online]. [cit. 2015-12-10]. Dostupné na:
<https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=8&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjS3pigpdHJAhULJnIKHeYsD2wQFghFMAc&url=https%3A%2F%2Fwww.vse.cz%2Fpolek%2Fdownload.php%3Fjnl%3Daop%26pdf%3D266.pdf&usg=AFQjCNGe-2Bh6y1LAV23NBtLPFhMngCCuQ&bvm=bv.109395566.d.bGg>.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma založení živnosti	25
---	----

Seznam grafů

Graf 1: Přehled počtů rozdaných a odevzdaných dotazníků.....	52
Graf 2: „Jsou podle Vás správní poplatky potřebné pro založení živnosti či podniku?“	53
Graf 3: „Jste spokojeni s částkou, kterou musíte pravidelně vynaložit na dodržení právních předpisů v daném oboru podnikání?“	54
Graf 4: „ Jsou dle Vašeho názoru právní předpisy České republiky týkající se podnikání srozumitelné?“	55
Graf 5: „Mají podle vás pracovníci živnostenských či finančních úřadů dostatečné vědomosti o dané problematice a jsou Vám tedy ochotni a schopni poskytnout požadované inofrmace či radu?“	56
Graf 6: „Byly podle Vás změny v právních předpisech v oblasti podnikání za posledních 5 let?“	57
Graf 7: „Jaké změny či úpravy právních předpisů by jste navrhovali vy?“	58
Graf 8: „Podporujete chystaný návrh zákona současné vlády o Elektronické evidenci tržeb?“	59
Graf 9: „Pokud by návrh z otázky číslo 6 byl uveden v platnost, ovlivní to nějak Vaše pokračování v podnikatelské činnosti?“	60
Graf 10: „Uvažovali jste někdy nad změnou sídla vaši podnikatelské činnosti do jiného státu z důvodu příznivějších podmínek podnikání?“	61

Přílohy

Dotazník

- 1. Podnikáte jako:**
 - a) Fyzická osoba
 - b) Právnícká osoba

- 2. Jsou podle Vás správní poplatky potřebné pro založení živnosti či podniku:**
 - a) Vysoké
 - b) Přijatelné
 - c) Nízké

- 3. Jste spokojeni s částkou, kterou musíte pravidelně vynaložit na dodržení právních předpisů v daném oboru podnikání?**
 - a) Ano
 - b) Spíše ano
 - c) Spíše ne
 - d) Ne

- 4. Jsou dle Vašeho názoru právní předpisy České republiky týkající se podnikání srozumitelné?**
 - a) Ano
 - b) Převážně ano
 - c) Převážně ne
 - d) Ne

- 5. Mají podle vás pracovníci živnostenských či finančních úřadů dostatečné vědomosti o dané problematice a jsou Vám tedy ochotni a schopni poskytnout požadované informace či radu?**
 - a) Ano vždy
 - b) Spíše ano
 - c) Spíše ne
 - d) Ne

- 6. Byly podle Vás změny v právních předpisech v oblasti podnikání za posledních 5 let:**
 - a) Pozitivní= podpora podnikání
 - b) Negativní= zhoršení podmínek
 - c) Neutrální

- 7. Jaké změny či úpravy právních předpisů byste navrhovali vy? (otevřená otázka)**

8. Podporujete chystaný návrh zákona současné vlády o Elektronické evidenci tržeb?

- a) Ano, podporuji
- b) Ne, nepodporuji
- c) Na mou budoucí činnost to nemá zásadní vliv

9. Pokud by návrh z otázky číslo 6 byl uveden v platnost, ovlivní to nějak Vaše pokračování v podnikatelské činnosti?

- a) Ano, předpokládám, že moji podnikatelskou činnost budu muset ukončit
- b) Ano, ale v moji pod. Činnosti budu zatím pokračovat
- c) Na pokračování v moji pod. Činnosti to nebude mít zásadní vliv
- d) Nevím, nemám dostatek informací

10. Uvažovali jste někdy nad změnou sídla vaši podnikatelské činnosti do jiného státu z důvodu příznivějších podmínek podnikání?

- a) Ano
- b) Ne